

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

Opggericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG
TELEF. 36777

„AU PARADIS” Firma WEBER & BARTELS

Salon de Coiffure pour Dames

TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinsstraat - Tramhalte lijnen 2 en 3

PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York

Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

INHOUD: De beoefening van Nederl. letteren in Indië of in verband met Indië, vluchtig beschouwd. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Eur. Pers. II. Uit de Ind. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afdelingen: (Amsterdam). — Mededeelingen: (I. Van de Redactie, II. Van het Informatie-Bureau). — Mutatiestaat van 2 tot 9 December 1925

DE CONTRIBUTIE ad f 5 — 's jaars voor het lidmaatschap dezer Vereeniging, loopt voor hen die thans als lid toetreden tot en met ultimo December 1926. Zij ontvangen dan gratis „Het Koloniaal Weekblad” tot ultimo Dec. '25

De beoefening van Nederl. letteren in Indië of in verband met Indië, vluchtig beschouwd

door Prof. Dr. Ph. S. VAN RONKEL D.

Wij zullen hier niet schrijven over Indische invloeden, in vroeger eeuwen en in deze tijden, op het Nederlandsch, een onderwerp waarover weinig nieuws meer gegeven zoude zijn na de kostelijke onderzoekingen van Dr. F. P. H. Prick van Wely, doch bepalen onze aandacht bij de vraag: wat in de Asiatische machtsferen en vestigingen der Nederlanders aan Nederlandsche literatuur werd gedaan. Dat de koene zeevaarders en ondernemende kooplieden en de rauwe gasten die hun wil uitvoerden, nu juist niet de aangewezen menschen waren om zich om literatuur te bekommeren, ligt voor de hand. Aan gelegenheid moge het den beteren onder hen ontbroken hebben, tijd kwam hun zeker niet altoos te kort. Men vraagt zich wel eens af: hoe bracht men ginds in vroegere eeuwen den tijd door? Wat deden de leden van het „corps pennisten”, anders dan schrijven en spelevaren, wat deden de kooplieden, wat de leden der regering, nu volbrachte dagtaak?? In de Westerkwartieren moesten onze menschen zoo dikwijls wachten, steeds wachten, eindeloos wachten, in Surat, Golconda, Masulipatam, Tenegepatam, Arakan, waar altijd weer met taai geduld antwoord van inheemsche ambtsdragers moest verbeid worden; wat deed men in die oneindige wachtstunden, weken en maanden? Wij lezen van mateloos rooken als tijdverdrijf, van het vragen om rekenboeken met lei en griffel tot tijdpassering en exercitie van den geest¹⁾, maar van een zich onledig houden met vaderlandsche letteroefeningen, wat staan van een zich bemoeien met inlandsche literatuur, verneemt

HAAGSCHE ASSURANTIE COMP.
VOOR BRAND ENZ. VAN 1805
HOOPDKANTOOR:
BEZUIDENHOUT 1 — DEN HAAG
BRAND ■ BEDRIJF ■ INBRAAK

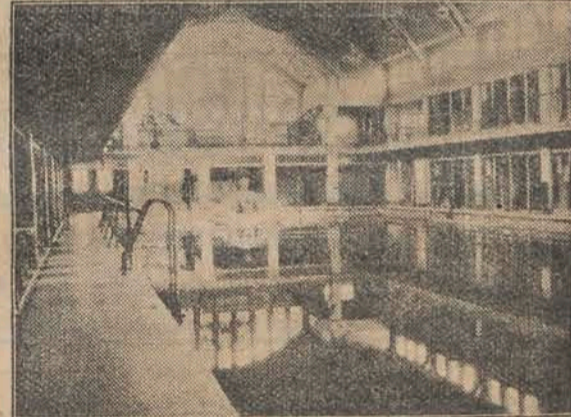
Instituut R. KUYPER
Amsterdam R. Vinkeleskade 61
Gecombineerde mondel. en schriftel. opleiding, met club- en privaattlessen in alle hoofdplaatsen. **M.O. Staatsinr. M.O. Staath.h.kunde.** Alle acten **Boekhouden** (ook **Staatspraktijkdiploma**). **Gemeente-administratie** Ook studiegelegenheid voor hen die geen examen wenschen te doen. Prosp. met **examenresultaten**, aanbevelingen en opgave van hoofdleiders en leeraren voor ieder vak, alsmede proefles op aanvraag kosteloos.

men niets. Trouwens, dat kan niet anders. De Hollanders, die in Hindoestan en den Indischen Archipel groote dingen hebben verricht, waren er de mannen niet voor, om zich op de artes liberales toe te leggen; in 't algemeen kwamen zij niet voort uit kringen die in zulke zaken belangstellen, en buitendien zouden zij voor taalstudie en letterkunde-beoefening niet de middelen bezeten hebben. De geestelijke middelen, belangstelling in het Oosten en kennis van talen als Perzisch en Maleisch, en van voor-Indische talen als Tamil, Tellegoe (het zoogenaamde Gentiësch of Heydensch) Singaleesch e.a. stonden slechts aan enkelen ter dienste. n.l. aan de predikanten, de eenigen die eenigermate taalkundig geschoold en classiek gevormd waren. Zij hadden schitterende voorgangers in de Paters Jezuïeten die de leer huldigden dat men, om met vrucht onder heidenen werkzaam te kunnen zijn, hunne talen kennen en godsdiensten bestudeeren moest. Den eersten Jezuïeten-pater, die in 1542 te Goa aan land stapte, Fr. Xaverius, prijst de predikant Baldaeus in zijne Beschrijving der Indische kusten Malabar ende Choromandel, eene eeuw na diens optreden met bewonderende woorden. Wel eigenaardig teeknend is het dat zoowel de eerste Engelschman als de eerste Nederlander die Indië bezochten tot de orde van Jezus behoorden²⁾. Tot 1610 duurde het voor de eerste werkelijke predikanten naar Indië vertrokken. Mannen als Molinaeus, Rogerius, Junius deden het kortstondige Collegium Indicum te Leiden, waar zij hunne opleiding genoten hadden, eere aan; Baldaeus verrichtte de Europeesche literatuur over de Hindoesche godsdiensten met een bijzonder werk (Afgoderijen der Oost-Indische Heidenen uitgegeven door A. J. de Jong, met belangrijke inleiding). Hoezeer het een feit is dat er onder Indische predikanten zonderlinge en onwaaige personen voorkwamen, er waren toch ook mannen vol weten-

¹⁾ Deze verhandeling is, met machtiging van het Bureau van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde, ontleend aan de „Handelingen der Maatschappij 1924—1925”. (Red. K. W.)
²⁾ Zie H. Terpstra, De vestiging van de Nederlanders aan de kust van Koromandel, en De opkomst der Westerkwartieren van de Oost-Ind. Compagnie.

GEVESTIGD
FOTOGRAFISCH ATELIER
H. THEOBALD
voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.
BATAVIA-SOERABAIJA.
LAAN VAN MEERDERVOORT 189A.
TELEPHOON 33770.
••• 'S-GRAVENHAGE. •••

Bad en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. 5. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort voor de bezoekers.
ZWEMBADEN - KUIPBADEN - DOUCHEBADEN
Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Accountantskantoor VAN LINGE
Wilhelminastraat 80 - DEN HAAG - Tel. 70922
Vertegenwoordiging in Ned.-Indië:
ADMINISTRATIEKANTOOR „UNIE”,
WINCKEL, DE LANGE & CO., Malang (Java)
BELASTINGZAKEN, ACCOUNTANCY en
Administratiën in Nederland en Ned.-Indië
E. D. VAN LINGE Rzn., Accountant, Den Haag
E. W. A. SNOEK, Oud-Insp. der Dir. Bel., „ „ „
A. RUYSCHE VAN DUGTEREN,
Oud-Insp. van Fin. in Ned.-Indië, „ „ „
W. J. L. DE LANGE, Accountant, Malang (Java)

VAN GULIK's Wijnhandel
 2e Louise de Colignystraat 75 Telefoon 72523
's-Gravenhage
 Uitsluitend prima Wijnen, Whisky, Cognac
 enz., van eerste klasse huizen

M. STEINS - DEN HAAG
 Korte Houtstraat 14^a
 VERTROUWD ADRES VOOR VAKKUNDIGE
 SCHOEN-REPARATIËN
 in uitsluitend betere afwerking, zoowel genaaid als gepend
Eerste klasse Maatwerk.

Tandarts Dr. A. KERVEL
 Frederik Hendriklaan 45
 DEN HAAG TELEF. 50122
 Spreekuur 9-3
 Belangrijk verlaagd Tarief
 bij contante betaling.

n.v. J. v. VUUREN'S HANDEL-MIJ
BRANDSTOFFENHANDEL
 DENNEWEG 67a TELEFOON
 DEN HAAG 14427
 Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

A. SCHRÖDER & CO
 GROENMARKT 25, 26, 28
'S-GRAVENHAGE
BEDDENMAGAZIJN
 GROOTE KEUZE:
IJZEREN- en KOPEREN LEDIKANTEN

WOLLEN EN DONSDEKENS

BRIEVEN en stukken, de afdeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

Opleiding tot Particulier Secretaresse
 voor jonge dames uit de goede kringen, die M. U. L. O-school, H. B. S., Lyceum of Gymnasium bezocht hebben. Zij, die deze opleiding gevolgd hebben kunnen tevens werkzaam zijn als **Correspond., Steno-Typiste.** Spreekuren 10-12, 2-4. Prospectus kosteloos

INSTITUUT „SCHOEVERS“
 Stadhoudersplein 3 | DELFT | AMSTERDAM
 DEN HAAG, Telefoon 52594 | Noordeinde 13 | Nicolaas Witsenstraat 3

schappelijke belangstelling. Uit hun kring kwam de reeks van werkers voort, die woordenboeken maakten en teksten met Atjehers en Maleiers bestudeerden, weliswaar niet van inlandsche talen, maar van de ééne groote Mohammedaansche cultuurtaal, tevens idioom van handel, verkeer en diplomatie; het Maleisch. Meer dan is gedaan — en dat is veel! — zouden de nijvere arbeiders in den wijngaard huns Heeren — want zoo beschouwen zij in oorsprong en eindoel hunne taalkundige taak — hebben verricht, indien het veelal te kort verblijf in den Oost, en het hartstochtelijk deelnemen aan den vinnigen strijd over zaken, die destijds tot de Maleische taalwetenschap gerekend werden, hen niet hadden geremd in hunnen voortgang. Een eindeloze strijd werd gevoerd over de vraag in welke taal, het Hoog- of het Laag-Maleisch, de Heilige Schrift vertaald moest worden. In welk schrift de vertaling moest worden gefrukt, die quaestie werd een strijdzaak tusschen twee elkaander fel bekampende groepen van Batavia'sche predikanten, waarbij bittere verwijten van onkunde gepaard gingen aan betichtingen van Arminiaansche dwaling; de eene partij ondervroeg afgezanten van den koning van Bantam over de noodzakelijkheid van het Arabische schrift; de andere legde in arren moede de zaak voor aan de classis van Walcheren, die daarover te beslissen had.

Ook door anderen, zij 't ook als bijzondere uitzondering, is in de Maleische litteratuur gewerkt, doch van hunne werkzaamheid is nagenoeg niets meer over, daar de Vereenigde Oost-Indische Compagnie de nagelatene aantekeningen harer dienaren als haar eigendom beschouwde, en die in kisten en kasten liet, waardoor veel oud studiemateriaal is verloren gegaan.

Wat wij mededeelden over bestudeering van inheemsche litteratuur behoorde niet tot ons eigenlijk onderwerp; het is een kleine aanvulling van ons hoofdthema: *De beoefening van Nederlandsche Letteren in Indië of in verband met Indië.* Wij weten reeds dat litterair aangelegde lieden gewoonlijk niet te zoeken waren onder degenen die op avontuur naar het Oosten voeren; dat beoefening van de schrijverskunst in de eerste decennien onzer vestiging in de Indië niet tot uiting kwam onder de werkers tusschen de keerkringen spreekt vanzelf. Wanneer wij letten op de reeds in ouden tijd overgenomen woorden, dan zien wij uit dien hoek een eigenaardig licht vallen op de geestesgesteldheid der kringen, waar en door welke bemiddeling die vreemde termen ingang vonden in het Nederlandsch. Het nagaan der oorspronkelijke vormen en de befeekeniswijzigingen van de in het Nederlandsch ingedrongen woorden uit het verre Oosten moge wetenschappelijk van belang en daardoor aantrekkelijk zijn, een litterair historisch resultaat zullen we bij dat onderzoek niet bereiken. Ik denk, bijvoorbeeld, aan een Sanskritwoord dat twist beteekent, en in het Maleisch met een voorvoegsel verbonden, tot een toestandduidend woord geworden is, welke term in onze taal is overgenomen; voorts aan een Arabisch woord, dat vriendschap, of eigenlijk compagnieschap, beduidt, vereenzelvigd is met het Arabische woord voor vriend, en met de gewijzigde beteekenis van: iemand te vriend houden in het Hollandsch overging; ten slotte aan een samenvoeging van Maleische vragend voornaamwoord voor personen (siapa) met den stam van vele woorden waaraan de zin „weten“ is verbonden, welke tweelettergrepige stam (tahoe) werd gemonosyllabiseerd (tot tau). Dit alles is tot zekere hoogte belangwekkend, maar wanneer men weet dat de beide eerste woorden van hooge afkomst het aanzijn hebben gegeven aan den Zeedijk-term *bakkeleien* en het volkswoord *soetallen*, en het derde aan de groote-stads klasse-qualificatie, al of niet met palatiseering van den sisklank, *sappitower*, dan begrijpt men dat de sfeer, waarin die ontleende woorden werden opgenomen, niet bepaald litterair, en dat litteratuurbeoefening aan deze taalverrijking ten eenenmale vreemd was.

Neen, de grondleggers der Nederlandsche maleische Zuid-Oost Azië waren er niet voor geschikt om Nederlandsche, of andere, Letteren te diep te studeren; hunne journalen zijn verdienstelijk, maar niet litteraire deugden; slechts weinigen foonden in ne reisverslagen gevoel voor natuurschoon en van uiting hunner indrukken, zooals de eene van Admiraal Jacob van Neck, die trouwens bestend bestend der burgerij van Amsterdam de, litteraire neigingen had — hij was lid ber „In Liefde bloeiende“ — en bijzondere kinglygave bezat.

Van litterair streven in de Voor-Indische literatuur is nagenoeg niets bekend, over die in Indië zijn wij beter ingelicht, voornamelijk de onderzoekingen van de twee Batavia'sche archivariissen A. J. v. d. Chijs en F. de Haan. De genoemde gaf een Ned. Indische Bibliographie vrucht van jaren lang vorsch en aantekening: tweede: een tweetal werken Priangan en Batavia, monumenten van noesten vlijt, in de nauwkeurige en geestige schrijver de materie behandelt met ongeëvenaarde kennis onderwerp en tijdperk en even veel litterair gaafdheid als degelijken historischen zin. Uit doch vooral uit de laatstgenoemde der twee, nen puttende, doen wij enkele grepen om de niale litteraire werkzaamheid in den ouden kenschetsen. Als oudste Indische verzen worden genoemd die van het Berijmd Journal van Johan Both Volkersz. van Utrecht, en J. J. van Dam's Zeede-zangen voor de Batavia'sche jonkheijt, behelsende scheidende bedenkelijke en stielijke stoffen op bekende en veldelijke sangloopen gepast. Rapporten werden eens met eigengeverzen doorspekt. Wij lezen van den soldaat Sondermans, een gewezen Proponent tot den ligen Dienst, die verzen heeft gemaakt wel hier haal ik De Haan aan — „wel zeer fraa weest zullen zijn; naar zijn proza althans deelen was de man niet goed bij het hoofd. Rijmwerken van Aernout van Overbeke be in 1719 een tienden druk. Van een gewezen te Kaapstad verscheen te Amsterdam een verzen Vrolijke Uyren, waarvan waarschijnlijk te Batavia zijn gemaakt. In vervaardigd, maar te Amsterdam gedrukt, is zeldzame dichtbundeltje d' Indiaense Tij boom van Mathijs Cramer, zeer stichtelijk en met beginvers van N. de Pape, die in 1665 predikant te Negapatnam was. Meer werelds het werke De Oost-Indische Thee boe getrokken op veelderhande ges gen, plat-amoureuus, vol schouwe aardigheden opgesierd met zonderlinge Maleische wo. Naast bezadigde mannen als Pieter van Hoo Camphuijs vragen lichtere talenten als Nieh zijne verzen op Batavia onze aandacht. Abro Bogaert verrast ons, in 1701, met een voor de gemaakt berijmd request, waarmede hij de van een dichterlijk bewindhebber, en voor uitreis eene goede hut aan boord veroverde; zijne verzen zijn enkele in Indië, en is één op lon vervaardigd. Van de bekende werken van de Marre is ongetwijfeld zeer veel in de Tr geschreven. Taalkundig het best acht De Haan Proeven van Dicht- en Lettero ningen van Hermanus Theodorus Terkamp, perchirurgijn te Batavia, eerder te Negapatn het zijn lierdichten en gezangen en puntdie alle geslaakt te Batavia, door een der rijmers naamd: de plaats daar niemand kunst noch schap bemint. Van de gedichten van allerlei k, waaronder commentatoren op eigen k. gewrocht, komen wij, langs de dichtth onder den Gouverneur-Generaal Van der Par de zonderlinge rubriek, die in de voorgangst het dorste aller Indische bladen, de officieel vasche Courant, nl. de Java Gov ment Gazette, beschikbaar gesteld werd

VERKOOPHUIS
Groot Hertoginnelaan 101
 SPECIAAL VOOR INDISCHE FAMILIES
 INGERICHT
 Bestaat ruim 25 jaar
 DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR

Drogisterij „De Korenbloem“
 WED. G. BOLAND
 Lijsterbesplein 1 - Den Haag - Tel. 500
 is Uw beste adres voor Spécialité's, Parfumeriën, artikelen, Gummi, Bed-, Wagen- en Wiegzeilen, Badm, Babyweegschalen, Ondersteken, Windkussens te hu Ruim gesorteerd in Yardley-artikelen. Wijn Stofzuiger „Electrolux“ te huur à 25 ct per uur, 8 thuisbezorgen zonder prijsverhooging.

LEISJESSCHOOL voor L. O. en (M.) U. L. O. der VEREENIGING VAN SPEYKSCHOOL
Van Speykstraat 34 - 's-Gravenhage

OPLEIDING, voor H. B. S., Gymnasium en Lyceum. Aansluiting bij de 3e klasse H. B. S. uit de 3e Mulo-klasse. Opleiding voor Eind-Examen Mulo A en B. Prospectus en 12de jaarverslag op aanvraag.
 Opleiding op Maandag en Vrijdag van 3-4 uur.
 De Directrice G. W. RUINEN.

Indische en Nederlandsche Poësie. Wonderlijke Indische poësie viert hier, in den vorm van in-
 dische stukken, hoogtij; hoogdravend, veelal on-
 dandend, soms ook lijngevoelig, een enkelen keer
 slig is die rijmubriek, die jaren lang het gou-
 menteetele blad een quasi-literairen, voor on-
 tijd wel zeer eigenaardigen, tint verleende.

Het voorafgaande betrof slechts hetgeen in Indië
 gemaakt, en alleen poësie. Evenwel, de litteraire
 Indische in Nederlandsch prosa is veel uit-
 eider. De 17e eeuw is nagenoeg zonder Indi-
 inspiratie; de 18e brengt uiterst weinig, de
 helft der 19e vertoont een schuchter begin-
 maar de tweede helft levert overvloed, en onze
 bieden een niet te overzien stroom van ge-
 nten in boekvorm en als tijdschriftartikelen,
 romans zowel als in toneelstukken. Het laat-
 genre werd reeds in de 18e eeuw beoefend, en
 zij 't ook als eenling, door O. Z. van Haren, in
 tretspeel Agon, Sulthan van Ban-
 (1769), dat eerst na negentig jaren zoude
 worden door een soortgenoot: het toneel-
 van J. van Lennep: De stichting van
 avia.

Indische roman begint eerst in de tweede
 der vorige eeuw, na de Indische herinnerin-
 de Indische schetsen en min of meer lyrische
 respectieve beschouwingen, zooals W. L. Ritter's
 boezeming ter gelegenheid mij-
 terugkomst in mijn vaderland
 een 45-jarig verblijf in Neder-
 sch Indië. Deze Ritter: auteur van In-
 che Verhalen en Herinneringen,
 Nacht en Morgen uit het Indi-
 Leven, van Tooneelen uit het
 en, Indische Herinneringen en
 teekeningen, kan als voorlooper van de
 zoo talrijke novellisten en romanciers be-
 wurd worden. Dat tal van romanschrijvers en
 anciëres zich aan Indische onderwerpen heb-
 gewijd of gewaagd, zegt ons de bibliographie
 bijna elk jaar na 1870. Verscheidene romans
 boek en in tijdschriften verschenen, zijn veel
 fzen en alom bekend; veel van het vroeger po-
 aire is geheel verdwenen en wie neemt tegen-
 rdig nog kennis van litteraire bijdragen in eer-
 gezochte periodieken, als De Oosterling,
 Indische Bij, Het Indisch Lees-
 inet tot aangenaam en gezellig
 erhoud?

waardeering van het talent van beschrijving
 gave van waarneming der natuur die in meer
 en Indischen roman ginds en hier is op te
 ken, kunnen wij toch niet nalaten de vraag te
 ren of schrijvers en schrijfsters het eigenlijke
 Indische leven hebben begrepen, of niet verdien-
 de boeken dezer rubriek lijden aan gebrek-
 bekendheid met de zedekundige en godsdien-
 dus de fijnere, gevoelens en aandoeningen
 Mohammedaansche samenleving. Evenwel, de
 uitwerken is niet van deze plaats, en zeker
 van dit oogenblik.

eene andere vraag staan wij een oogenblik
 nemen intellectueelen der inheemsche bevol-
 in Indië deel aan de zelfstandige beoefening
 Nederlandsche Letteren? Het onmiddellijk te
 antwoord is bevestigend. Daar zijn schrij-
 die het Nederlandsch met gemak hanteeren,
 we weten het allen, een Javaansch geleterde,
 hier te lande gevestigd, die enkele bijzondere
 landsch dichtbundels heeft gegeven. Doch er
 er dan dit, en niet zoo onder ieders bereik in
 land, en ook niet in Indië, waar belangstel-
 der Europeanen in litteraire werkzaamheid
 de goed-geschoolden der hen omringende be-
 nog geen algemeen verschijnsel is. Wij
 en het oog op het verblijvend feit, dat de groo-
 eenigingen van jongeren in Java, in Sumatra
 de Minahasa, eigene organen bezitten, die
 ve teksten in eene inlandsche taal, bijdragen
 berispelijk Nederlandsch bevatten. Wij spre-

ken niet over onze taal in Indië, evenmin over de
 wenschelijkheid harer verbreiding onder de steeds
 bredere groepen der inheemschen, wij betreden
 geenszins het gebied van al of niet door politiek,
 of wat zich als zoodanig aanbiedt, aangerorde, ook
 tot de questie der algemeene taal zich uitstrekkende,
 koloniale vraagstukken, doch houden ons aan
 de overweging der uitbreidingsmogelijkheid van
 een bloeiende Nederlandsche litteratuur in Indië.
 Wij kunnen m. i. niet de oogen sluiten voor de mo-
 gelijkheid: dat eertlang voor litteraire gedachten-
 uiting door een grooter aantal inlandsche en In-
 dische werkers-met-het-brein van de Nederland-
 sche taal kan gebruik gemaakt worden, dan thans
 het geval is. Ginds zal, evenals overal elders, lit-
 teraire werkzaamheid slechts door een zeer gering
 deel der intellectueelen beoefend worden, en zij die
 uiting geven aan die neiging tot de Letteren zullen
 uit de naard der zaak een uiterst kleine minderheid
 vormen van het steeds grooter wordende aantal
 van hen, die onze taal leeren, om zich van haar te
 bedienen ter bereiking van, voor maatschappelijk
 vooruitgang onmisbare, kennis en ontwikke-
 ling. Men is er hier te lande zich nauwelijks van
 bewust hoe groot de uitbreiding is van het onder-
 wijs in het Nederlandsch in den Indischen Archi-
 pel, hoe zeer de bekendheid met onze taal onder de
 bevolkingsgroepen toeneemt, hoe veel ook buiten
 officieele bemoeienis wordt gedaan aan onderrich-
 ting der inlandsche jeugd in de taal van het moe-
 derland. Eere dien stillen werkers, mannen en
 vrouwen, echtgenooten van ambtenaren, bij de par-
 ticuliere bedrijven aangesteld en zendelingen,
 die, vaak in ongunstige omstandigheden levende,
 hun taak op loffelijke, soms bewonderenswaardige,
 wijze vervullen!

De gelegenheid tot het leeren van het Hollandsch
 bestaat allerwege, wordt steeds ruimer, de intellec-
 tueele grondslag ontbreekt niet, de mogelijkheid tot
 kennis nemen van voortbrengselen onzer letterkun-
 de, en eigen deelname daaraan, is voor de belang-
 stellende jongeren uit toonaangevende inheemsche
 kringen zeker niet uitgesloten, maar behalve ge-
 legenheid en kennis is ééne zaak hier onmisbaar,
 en wel: de geestesgesteldheid, die wij reeds aan-
 duiden met het woord: belangstelling. Belangstel-
 ling in onze taal, niet uitsluitend wegens utiliteits-
 overwegingen, maar om haar zelve en om der wille
 van hare litteratuur, kan aan zichzelf overgelaten
 worden, onopgemerkt blijven, maar ook met aan-
 dacht van de andere zijde gevolgd en aangemoed-
 igd worden. Dit nu is met de geestelijke houding
 van het volk dat de taal, welke Letterkunde voor-
 werp van belangstellende waarneming zoude kun-
 nen worden, spreekt en tot in de verste streken
 der Indische wereld brengt, ten nauwste verbonden.

In die houding, en de daardoor ontstane betrek-
 king tusschen Europeaan en Asiaat, is de taal die
 wij voeren, en zooals die door de altera pars ge-
 hoord wordt, van alles beslissende waarde. Voor
 één deel zijn wij daarin in-actief, voor het andere
 hangt veel van ons zelve af. Met het eerste bedoel
 ik: de indruk dien onze taal, als gesproken idioom,
 op de oostersche omgeving maakt. Hoe hoort zij
 ons? Phonetisch zijn er afstanden en bezwaren.
 Niet alleen ontbreken enkele onzer klanken, zooals
 de F en V in de Indonesische talen, maar enkele
 in die talen en in de onze schijnbaar geheel gelijk-
 luidende medeklinkers worden, als wij ze uitspre-
 ken, door de meeste Indonesiërs, anders gehoord
 dan wij meenen dat ze door iedereen gehoord moe-
 ten worden. Voorts is er een groot verschil in zin-
 accent. Daar onze nadruk en klemtoon geheel an-
 ders zijn dan die der weinig arsis-en-thesis bezit-
 tende inlandsche talen, geeft de cadans van ons
 spreken dikwijls den indruk van eene voortduren-
 de ruziestemming, van altijd boos zijn. Er zijn
 menschen, die na jarenlange oefening eene inland-
 sche taal meester geworden zijn, ze goed verstaan,
 maar, ze sprekende, voor de betrokken bevolkings-
 groep onverstaanbaar zijn, omdat ze den sterk ge-

(M.V.Z.)

**MELKINRICHTING DER VEREENIGDE
 - ZUIVELBEREIDERS -**

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U

tegen **concurrerende prijs**
 prima kwaliteit **Melk en Zuivel-**
producten. Probeert U eens onze
Prima Roomboter, de kwaliteit
 zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks versch
 aan huis bezorgd.

Maison ELEGANTE

Dameskleeding

CHIQUE Coupe
 APARTE Modellen
 NOUVEAUTÉ's
 voor de billijkste
 prijzen

OOK MODERNISEEREN

Celebesstraat 32 - DEN HAAG - Tel. 13885

P. B. v. MOORSEL & Co

KERKPLEIN 11-12 's-GRAVENHAGE

Eiken Slaapkamer:

Lits-Jumeaux, dubbele Spiegelkast,
 Waschkast, 2 Nachtkastjes, Tafel
 en 2 Stoelen Gld. 260,00

WOLLEN DEKENS

VERLAAGDE PRIJZEN

Gld. 6.85 - 8.75 - 10.25 - 12.60 - 14.75

ZOOEVEN VERSCHENEN:

**DOOR DE LUCHT
 NAAR INDIË**

door

A. N. J. THOMASSEN A THUSSION V. D. HOOP
 met 112 illustraties op kunstdrukpapier naar foto's, tijdens
 den tocht genomen en talrijke routekaartjes.
 PRIJS: ingenaaid f 5.25; in Prachtband f 6.90
 Zendt per omgaande uwe bestelling aan
N.V. KONINKL. NEDERL. BOEK- EN KUNSTHANDEL
VOORHEEN M. M. COUVÉE
 Laan v. Meerderv. 35 - DEN HAAG - Telefoon 35752
 Filialen:
 Klimophof 14, Tel. 35563 Theresiastr. 108a, Tel. 72444

„KEIZERSHOF”

v/h Firma SCHADE & OLDENKOTT

WINGERSHOFSTRAAT 2 hoek Veenestraat DEN HAAG

Speciaalhuis in:

Wollen-, Zijden-, Katoenen- en Fluweelen Stoffen

(Steeds ingang van Nouveautés)

Verlofgangers,

wanneer U zich in Den Haag en Omstreken vestigt, laat
 dan Uw wasch behandelen door de

Electrische Wasch- en Strijkinrichting
VAN KUYEREN & HORSTMAN
 WINGERDSTRAAT 45 - DEN HAAG

UW ADRES

VOOR

Gedistilleerd en Gebottelde Wijnen

IS

Firma Wed. J. C. VAN DEN BERG & Co.

JACOB VAN CAMPENPLEIN 12

DEN HAAG - TELEF. 35212

FILIAAL: ASTERSTRAAT 107

TELEFOON 36308

DANS-INSTITUUT DE HEER EN MEVROUW BROK

DIPLOMÉ

HOFWIJCKPL. 74c - TEL. 13959 - DEN HAAG

GEVESTIGD SEDERT 1912.

PRIVE-DANSLESSEN VOOR ELKEN LEEFTIJD DAGELIJKS EN OP IEDER UUR à 1.250 PER LESUUR. IEDERE VOLGENDE LEERLING(E) OP HETZELFDE LESUUR 11.— VELE INDISCHE FAMILIES GENOTEN BIJ ONS DANSONDERWIJS SPREEKUR DAGELIJKS VAN 9 UUR VOORM. TOT 10 UUR NAM

DENKT

U wel aan ons blad voor

Uw reclame?

VILLA TE KOOP.

Heeft van dubb. **VILLA**, beneden Hal, 2 Kamers (suite en erker) overdekt Terras, Ontvangkamer, Keuken, Closet, Waterleiding, Gasleiding, Electrisch licht. Etage: 3 groote Slaapkamers met twee Balcons, vaste **Waschtafels**, Badkamer, Closet, groote Zolder, Dienstb. kamer, Schuur en aangelegden Tuin, dicht bij Station. **Schitterend uitzicht**. Koopprijs **slechts f 8700.—** bij **P. MAN**, Steenhofstraat 5 bij 't Station Soestdijk. Vraagt gratis en franco **Woningcourant**.

't SPORTHUIS

GRAVENSTRAAT 1 opp. Bonzeterie

THE HAGUE TELEF. 16606

HABERDASHERY

EXCLUSIVELY ENGLISH

WINTER COATS

SPORTCLOTHING

RIDING BREECHES

PLUSFOURS

PULL OVERS

Boorden

F. BAGGERMAN Jr.

Schoorsteenvegerij „Duinoora”

Metselaar en Loodgieter

Morsestraat 6 DEN HAAG Telef. 30503

cadanseerden Nederlandsche nadruk leggen in de Indonesische volzinnen, die een geheel ander rhytme hebben.

Hoe klinkt den Oost-Asiaten onze taal zelve? Hare vele sisklanken, en hare samenstooting van medeklinkers maakt een onbeschrijflijk harden indruk. Duidelijk blijkt dit uit de aanduiding van het Hollandsch in enkele inlandsche talen, met name het Minangkabausch, op Sumatra's Westkust en het Atjéhsch, de taal van het volk, dat niet uitmunt door liefde voor de Nederlandsche kafirs (ongeloovigen). In eerstgenoemde taal heet het Hollandsch: *bahasa* (= taal, Sanskrit *bhasja*) *karésch-pésch*, een term die gebruikelijk is in gesprekken tusschen menschen van goeden stand, niet als familiare spotnaam van minder ontwikkelden. In laatstgenoemde taal komt eene dergelijke qualificatie van het Nederlandsch voor; wij lezen althans van een Atjéher, die in een berijmd reisverslag, het Hollandsch dat hij op een kantoor hoorde spreken, met den klank *séh-sòh* aanduidde⁴⁾. Op fonetische waardeering duidt dit niet. Een taal als Fransch kliakt ook ginds lieflijker dan de onze, en tekenend is 't dat lieden uit het Oosten van den Archipel de in het Maleisch overgenomene Portugeesche woorden, die zij ook als vreemde woorden gevoelen, veel gemakkelijker kunnen uitspreken dan die welke aan het Hollandsch ontleend zijn.

Klankaantrekkelijkheid heeft onze dierbare moedertaal zeker niet, doch voor de neiging tot beoefening harer literatuur doet zulks betrekkelijk weinig ter zake; immers, eene *letterkunde* te gaan bestudeeren wegens den lieflijken klank der taal, schijnt evenmin denkbaar als het gaan beoefenen, taal- of letterkundig, van een idioom wegens zijn sierlijk of smaakvol schrift.

Niet de klank alleen beslist, wel de inhoud, de strekking der taalprodukten, en, in de gegeven verhoudingen en omstandigheden in de oostersche gewesten, ook en vooral het voelen en toonen van belangstelling, het luisteren naar nieuwe geluiden, het *wilten* aanschouwen van een veranderd aanzicht der menschen en der dingen, in 't kort: wal ik straks noemde: onze geestelijke houding. De groote menigte der Indische volken bespeurt van onze taal slechts een zeer gering gedeelte, en als overal elders is ook zij geneigd om te generaliseeren; naar het weinige wordt dikwijls het geheel beoordeeld, vooral in bijzondere verhoudingen, waarin slechts enkele, niet altijd opwekkende, aandoningen en stemmingen tot uiting plegen te komen. Een veel voorkomende vorm van die uiting kan het aanzijn geven aan een overgenomen woord, aan eene algemeene kenschetsing, aan een door zijne generaliseering min of meer onjuisten, maar in elk geval betekenisvollen, blijvenden indruk. Ik denk aan een eigenaardigen Bataviaasch-Maleischen term, met objectief-passief voorvoegsel (*di*), en locatief-ethisch achtervoegsel (*in*), voor ruw bejegend, afgesnauwd worden, waarin, met verandering der in de inlandsche taal ontbrekende V in P, het bekende Hollandsche woord der aanroeping van de verdoemenis door het Opperwezen, vertegenwoordigd is, n.l. *diperdomin*, of, met eene het inlandsche klanksysteem typeerende vocaalvariatie: *diperdamperdomin*. Al bewijst dit op zichzelf, en wegens de generaliseering, niet veel, er is toch iets in, dat wij niet zonder betekenis mogen achten. Evenwel, als 't tragisch mag dit niet beschouwd worden, het zoude van onzen kant een dwaze generaliseering zijn, wegens zulk een' term ons aan een algemeen zelfverwijf te gaan overgeven; alles moet beoordeeld worden naar tijdperk en daarin heerschende opvattingen. In elk tijdperk is echter eene verstandige opvatting: nieuwe stroomingen belangstellend waar te nemen, voor het goede daarin niet blind te blijven, en waar zij zich bewegen op het gebied van taal en literatuur, een tegemoet-

⁴⁾ F. H. Damsté, Mémoires van een Atjéhschen balling, Koloniaal Tijdschrift, 1916, II, bl. 1353.

H. ISERIEF & ZONEN

Plein h. Korte Poten 1 - 's-Gravenhage - Tel. 10299

Specialiteit wollen en katoenen Tricotondergoederen
Kousen, Handschoenen, Onderjurken enz.

Dr. RASUREL Wollen Onderkleeding

van Natuurwol met
Turfvezels voor Heeren, Dames en Kinderen

komende houding, zonder eenig vooroordeel toonen.

De wensch om Nederlandsch te kennen Indië algemeen. Voor het grootste gedeelte kan niet anders, berust dit op de overweging door de bekendheid met de gemakkelijkst bereikbare Europeesche taal, de wetenschap en techniek van Europa door de Oosterlingen tot eigen begrepen voordeel kan veroverd worden; meesten is en blijft beoefening van het Nederlandsch middel tot stoffelijken vooruitgang. Dat uit noodzaak aanvaarde behoefte bij enkele, zovanzelf spreekt weinige, door hun geest of invloedrijke mannen, genegenheid, zelfs bewoering voor onze taal en hare Letteren kan worden, is reeds gebleken. Meer en meer vinderen Nederlandsche literatuurproducten aandachtigz, uit wier midden degenen, die onze Letteren kunnen helpen verrijken, zullen moeten komen.

Van Week tot Week.

Dinsdag 1 tot Maandag 7 December.

Raadsman van Studeerenden. Met ingang van 1 Januari 1926 is, wegens het bereiken van den leeftijd van op verzoek, onder dankbetuiging, eervol ontslagen als Raadsman van Studeerenden aan het Ministerie van Koloniën, G. J. Oudemans, oud-lid en in zijn plaats benoemd L. C. Westendorp, oud-lid van den Raad van Indië.

Onderscheidingen. Bij Kon. besluit is benoemd tot Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw ir. W. A. van der Meulen, Hoofdingenieur der Klasse, hoofd der technische afdeling van de afdeling waterafvoer en waterkeering van het Departement der burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië;

zijn benoemd tot officier in Orde van Oranje Nassau: dr. J. H. L. Ch. Gurdorf, hoofd van de afdeling onderhoofd der technische afdeling van de afdeling waterafvoer en waterkeering van het Departement der burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië, en Ir. J. H. Levert, hoofd van de afdeling van de afdeling gezondheidszaken van de afdeling volksgezondheid in Nederlandsch-Indië;

is benoemd tot ridder in de Orde van Oranje Nassau: L. J. M. Burgemeestre, architect bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken Nederlandsch-Indië.

Ir. M. M. Middelberg †. Aneta seint d.d. Bandoeng Dec. Overleden is de heer ir. M. M. Middelberg, hoofdambtenaar ter beschikking van den Directeur van Gouvernementsbedrijven, belast met de voorbereiding der herziening van de spoorwetgeving in Ned.-Indië.

C. C. E. Tengbergen †. Te 's-Gravenhage overleed op den leeftijd van 39 jaar, de heer C. C. E. Tengbergen, militair apotheker 1ste kl. N.-I. Leger.

H. A. Gerth van Wijk †. Blijkens een Aneta-telegram uit Bandoeng d.d. 2 Dec. is aldaar plotseling overleden de kolonel der Inf. N.-I. Leger, H. A. Gerth van Wijk.

Den overledene was op zijn verzoek met ingang van 3 Januari 1926 eervol ontslag verleend onder toekenning van den titulair rang van generaal-majoor. Hij zou in Jan. a.s. repatrieeren; zijn echtgenoot was reeds vooruit gegaan naar Nederland.

Verbod van vergaderen. De Regeering zal, naar te verwachten, een vergaderverbod afkondigen voor de P(artij) K(ommunist) I(ndonesia) en de Sarekat Rajat voor de eilanden Java en Madoesa, het eiland Sumatra, zonder de omliggende eilanden Celebes, Timor en Ambon en Onderhoorigheden. Ten aanzien van de residenties Pekalongan en Soerabaja wordt overwogen, het verbod ook toepasselijk te verklaren op den Sarekat Boeroeh Bengket en den Sarekat Boeroeh Goela. (Aneta 2 Dec.)

Een gouvernement der Molukken. Bij den Volksraad is ingediend de instelling van een gouvernement der Molukken. Het nieuwe gouvernement omvat het gebied van de residentie Amboina en van de onderafdeeling Timor en eilanden van de residentie Timor en Onderhoorigheden.

T. H. TIEMAN

Horlogemaker

voorh. Chef b. d. Heer A. B. Thiemessen

SPECIAL ADRES

voor het herstellen van afgekeurde-, antieke- of kunstige
— Urwerken —

Pieterstraat 23, Den Haag
nabij de Prinsstraat

Official **Ford** Dealer
THE UNIVERSAL CAR

Reinkenstraat 1 K **Garage „HAMIN”** Den Haag, Tel. 34215
Service - Automobielen-Onderdeelen

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Na Sint-Nicolaas en Vóór het Kerstfeest.

De opwekking, van deze zijde uitgegaan, om in de Toonkamers van „Boeatan” geschenken te koop voor het Sint Nicolaasfeest is niet te vergeefs geweest. Dat rijmt, u ziet wij zijn, al schrijvende, nog in de feeststemming. Het ging er dan ook genoeglijk vrolijk toe in de gezellige voorzaal van Heulstraat 19, want Sint Nicolaas met zijn zwart knechtje kwam er een speciaal bezoek brengen aan de steeds zoo bereidwillig helpende dames van „Boeatan's” propagandacommissie, die, omdat gedeelde vreugde dubbele vreugde is, ook hare echtgenooten en familieleden hadden meegebracht. En de Sint, die regelrecht uit Indië kwam, had voor ieder een goed woord en een aardig berijmd pakje. Ook groote, oudgeworden kinderen kunnen hiermede gelukkig zijn en zich vermaken. Het doet altijd goed, na gedane arbeid, vreugde te smaken.

Dit is al weer niet ongerijmd. Wel ongerijmd zou 't zijn, als van degenen, die in stede van 5 December de Kerstdagen vieren — zooals meer en meer het gebruik schijnt te worden — niet velen ook zich naar „Boeatan's” spoeden, om daar een keus te doen voor hunne geschenken, want er is van allerlei, dat zeer geschikt is om aan den Kerstboom gehangen te worden. Van batiks en weefsels zijn, b.v. in goud- of zilverpapier verpakt, schitterende ballen, slingers en slangen te maken, terwijl doosjes, kokertjes, taschjes, kettinkjes, enz., tusschen de dennetakken opgehangen, verleidelijk glinsteren.

Uit de Borneo-uitstalling voor het raam van „Boeatan” is door Sint Nicolaas-aankopen menig stuk verdwenen, en ook het aardewerk uit de Key-eilanden is sterk gedund, maar juist bijtijds is nu een zending koper-gietwerk uit de Padangsche Bovenlanden aangekomen, waaronder, behalve de beroemd-mooie lampen, die hier zoozeer in den smaak vallen, ook velerlei klein goed is, als: doosjes, aschbakjes en reukbranders, welke zeker gereeden aftrek zullen vinden.

En een paar kisten vol aardige kleinigheden, afkomstig van de dit jaar weer met zooveel succes in Tegal en Pekalongan gehouden Inlandsche Jaarmarkten, worden eerstdaags verwacht. Een hernieuwd bezoek wordt dus van harte aangeraden, gedachtig aan het doel: door bekendmaking en waardeering de wederzijdsche vriendschapsbanden tusschen Oost en West nauwer aan te halen. En juist door voorwerpen van Indonesische kunstnijverheid in onze huiselijke omgeving te brengen, kunnen wij dit zoo doelmatig bevorderen.

J. A. Loebler schreef zoo treffend juist bij zijn artikel: „Indonesisch smeedwerk”, in Elsevier's Maandschrift van Juli j.l.:

„Indische schoonheid is bijna steeds mysterie, iets, dat men eerst langzamerhand met toewijding en vereering leert kennen; iets, dat men jarenlang in musea voorbijgaat, en dat zich als een bloemenheerlijkheid ontvouwt, als men het dagelijks bij zich heeft.

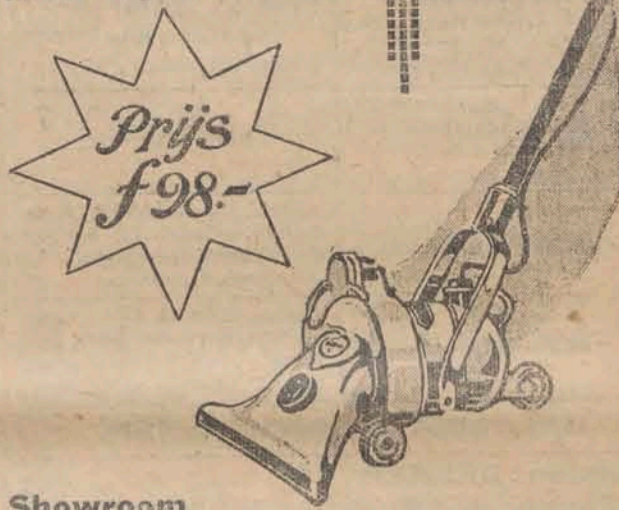
„In al die Indische dingen schuilt sprookjespracht, die men jaren lang niet ziet en die plotseling zich ontvouwen kan.”

Er zijn hier — en in Indië niet minder — nog zoo vele Nederlanders, die weinig voelen voor de kunst van ginds; op wie toepasselijk is hetgeen de Berlijnsche correspondent van *Het Vaderland*, met zooveel waardeering het dansen der Javanen aldaar beoordeeld, o.a. schreef:

„De wijze, waarop die dansen door Siti Soendari, R. Ngb. Poerkatjara en R. M. Jodjana werden vertolkt, boeide de Europeanen, omdat zij bewijzen waren voor een beschaving, die geenszins bij de onze ten achter staat. Dat voelde men en liet de spotters praten. Om fijne beschaving te

N.V. „EXIMA” - AMSTERDAM

DE STOFZUIGER met de enorme zuigkracht **ORION**

Showroom **AMSTERDAMSCH E VEERKADE 3**
TELEFOON 13311 - 'S-GRAVENHAGE

Ook op gemakkelijke betalingsvoorwaarden verkrijgbaar **f 6.- per maand**

DE ORION STOFZUIGER
is verkrijgbaar bij
E. STEVENS
Copernicusplein 9 Telef. 31009
'S-GRAVENHAGE

DAMES-
HERSTELLINGSOORD, INTERNAAT EN EXTERNAAT
Heilgymnastiek - Massage
Diverse methoden van geneeskrachtige baden
Voorkoming en opheffing van obstructie bij de periodieke circulatie
HUIZE „ILEX” (HOORNBRUG) RIJSWIJK
Spreekuren van 1-2 of volgens afspraak
Directie: HAGE Telefoon RIJSWIJK 156

MAISON **DROUOT**
Fred. Hendrikt. 85
Telefoon 52379
DEN HAAG
Woning-Inrichting
Beleefd noodigen wij U uit tot een bezoek aan onze Magazijnen en Modelkamers

Maison H. SIMONS
's-Gravenhage.
MANTELHUIS
HEULSTRAAT 13, n. „Oost en West”
JAPONNENHUIS
NOORDEINDE 17a
Uitsluitend betere Confectie
Voordeelige prijzen!

geschenk voor H. M. de Koningin. De Koningin heeft als geschenk ter gelegenheid van haar 25-jarig regeringsjubileum, namens de inlandsche ingezetenen van Samarinda (Borneo), een in goud en zilver bewerkte uitbeelding van Hare Majesteit ontvangen.

Dr. H. W. Arisz. De directeur van het Besoekisch Proefstation te Djember, dr. H. W. Arisz, is bij Kon. besluit benoemd tot buitengewoon hoogleraar in de plantfysiologie aan de Universiteit te Groningen.

Onderzeeër K XI. Blijkens bij het Dep. van Marine ingekomene telegrammen is Hr. Ms. onderzeeboot K XI, onder bevel van luitenant ter zee 1e kl. G. E. V. L. Beckman, den 3en Dec. te Aden aangekomen en den 4en van daar vertrokken, ter voortzetting van de reis naar Ned.-Indië.

de door een windhoos. Een wervelwind verwoestte in Kaliwoengoe, district Koedoes, residentie Semarang, 167 huizen, terwijl er 250 beschadigd werden. Gemeld wordt, dat 41 personen gewond werden, terwijl er één doode te betreuren valt. Ook de suikerfabriek Majong (De Hoop), district Petjangaan, afdeeling Japara, werd licht beschadigd, terwijl negen employés wonden zwaar beschadigd werden. (Aneta, 2 Dec.)

op Java. In de week van 11 tot 17 October zijn op Java 240 gevallen van pest gerapporteerd, waarvan in de afd. Wonosobo 8, Temangoeng 16, Magelang 15, Jogjakarta 2, Goenoengkidoel 4, Soerakarta 15, Bojolali 11, Klaten 73, Sragen 3, Salatiga 1, Kendal 3, Pekalongan 10, Tegal 2, Poerboelingo 77.

ers. examens. Leiden. Doctor. examen Indisch recht de hr. H. J. Wijnmalen, J. B. de Hes, F. N. J. Appel. — Bevorderd tot doctor in de geneeskunde, op proefschrift getiteld: „Westersche intellectproeven en primitieve psyche”, de heer A. Kits van Heijningen, officier van gezondheid 1e klasse van het N.-L. L., geboren te Soerabaja. — Den 17en dezer promoveert tot doctor in de rechtsgeleerdheid, op proefschrift: „De inkomstenbelasting der Inlanders en met hen gelijkgestellten in Ned. Oost-Indië” de hr. R. J. W. Reys, controleur Binnenl. Best. met verlof.

Amsterdam. Bevorderd tot arts de hr. H. Soemiro, geb. te Kendal.

Arachten over Indische onderwerpen. Den 1en Dec. hield ir. A. Harting voor het Geol. Mijnb. Genootschap te 's-Gravenhage een voordracht over „Geologische onderzoekingen in Noord-Oost-Borneo”.

Den 3en sprak generaal Tonnet vanwege het Legatum Visserianum te Leiden over „de oogenetische militaire postie van Nederland en Nederlandsch-Indië”.

Ter gelegenheid der 7e jaarl. bijeenkomst van Indische landbouw-technici te Wageningen zullen het woord voeren: op 8 Dec. Prof. dr. J. C. Kiehlstra over „Vergelijking der economische toestanden in Oost- en West-Indië”; 9 Dec. Prof. dr. D. van Gulik, over Draadloos verkeer hier en in Indië; en Prof. ir. J. H. Thal Larsen, over „Bestrijding van zandbezwaren aan den voet van werkzame vulkanen op Java”; 10 Dec. Ir. J. Th. White, over „Grondverschillen op de groote Soenda-eilanden”; 11 Dec. Dr. R. Broersma, over „Het vraagstuk van den bevolkingsrubber”.

Rechtshoogeschool te Batavia. Ter gelegenheid van het éénjarig bestaan van de Rechtshoogeschool, op 27 Oct. j.l., heeft Prof. Dr. Hoesein Djajadiningrat een redevoering gehouden over het Mohammedaansche recht, welke o.m. door den gouverneur-generaal is bijgewoond.

Bestuursconferentie. De conferentie, welke in Maart a.s. onder voorzitterschap van den landvoogd en onder leiding van den directeur van Binnenlandsch Bestuur A. H. Maas Geesteranus met de hoofden van gewestelijk bestuur der buitenzittingen wordt gehouden, zal den politieken bestand, de bestuursvorming op Sumatra, de middelen welke kunnen en moeten leiden tot ontwikkeling der buitenzittingen, den afkoop van heerendiensten en de ontvoogding behandelen. (Aneta, 7 Dec.)

Ewijk. De gezagvoerder van het s.s. Roepat van St. Mij. Nederland, de heer J. van Ewijk, is onderweg zijnde met zijn schip van Indramajoe naar Tandjong Priok, plotseling overleden. (Aneta-telegr.)

Het beste adres
voor de levering van Koloniale Waren en Comestibles is
VROLIJK, Haagschestr. 1
Scheveningen - Telefoon 52159
LIEFSBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

Het beste adres voor prima kwaliteit
HEEREN- en DAMES-SCHOEISEL
NAAR MAAT tegen zeer voordeelige prijzen is
JOHAN HEUTS- 'S-GRAVENHAGE
GROOT HERTOGINNELAAN hoek VOLTASTRAAT
Concurrereert met de beste huizen uit het Buitenland
TEVENS PRIMA REPARATIE-INRICHTING

HOTEL-RUBRIEK

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“ Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. opdelegeerk	PENSION „QUIST“ Stadhoudersplein 17-19 Tel. 51 23
Hotel Rest. „QUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LIJUR	BESCHIKBAAR.
BESCHIKBAAR.	Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen.
BESCHIKBAAR.	Zuster E. KREEFT, Laan v. Meerdervoort 545, Den Haag. Vrije Etage dispon. bev. 4 Kamers en Keuken.

HAARLEM EN OMSTREKEN.

Pension DEKKER Parklaan 69 HAARLEM	BESCHIKBAAR.
--	--------------

MAISON DE HELD

VAN HEURNESTRAAT 78 - DEN HAAG

EERSTE KLAS INRICHTING VOOR
HET UITZENDEN VAN DINERS

BESTAANDE UIT:

LUK	DINERS f 1.00	DINERS f 1.10	DINERS f 1.20	DINERS f 1.75
Groente Aardappelen en Compote	Soep Vleesch Groente Aardappelen en Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen en Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen Compote en Dessert	Voorgerecht Soep Vleesch Groente Aardappelen Visch of wild Compote en Dessert

PRIMA KEUKEN - BEZORGING PER AUTO
LEVERING VAN EXTRA DINERS AAN HUIS!

Voor het bereiden van een
goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar
„De Ind. Rijsttafel“ door
FR. BLOM, Schrijver van
„Moderne Kookkunst“,
verkrijgbaar bij den Boek-
handel en bij de Uitgeefster
Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

Pension Mevrouw OP 't HOLT

KRULLELAAN 37 ZEIST.

Munt uit door goeae keuken
en billijke prijzen

Wordt door goeode Indische Familie's aanbevolen.

Maison NIEKERK

Pijnboomstraat 43 - DEN HAAG - Tel. 30328
Voorheen Cuisinier Grand Hotel Central

Diners f 0.85 - f 1. - - f 1.25
en verder uitgebreid

Indische Rijsttafel vanaf f 1.75

Apotheek M. L. ADAMA

Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366

Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.
MINERALE WATEREN
Binnen- en Buitenlandsche
Verpakte Geneesmiddelen

begrijpen, moet men zelf over een zekere dosis beschikken."

Op de a.s. Kerstdagen is „Boeatan" open, zoowel op lunchtijd als met de thee, tusschen 3 en 6 uur.

Noorsche Huisvljijt in Pulchri.

Van 28 November tot half December houdt de Noorsche huisvljijtvereniging een tentoonstelling van Noorsch werk in een der zalen van Pulchri Studio. Deze tentoonstelling omvat voor het grootste gedeelte kunst- en nuttige weefsels, benevens enkele proeven van houtsnijwerk.

De Noorsche huisvljijtvereniging, die onder de hooge bescherming van Koningin Maud staat, werd in 1891 opgericht. Zij beoogde, de huisvljijt er weder bovenop te brengen door het inrichten van vacantie-cursussen, waar onderwijs gegeven werd in weefkunst, het verven van wol met plantaardige kleurstoffen en ontwikkeling van de gewone huisvljijt, zooals arbeid in hout, hout draaien, het weven van japon- en gordijnstoffen, het mandenmaken, borstelbinden en boekbinden. Het doel werd bereikt en de Noorsche huisvljijt herleefde.

De bevordering van de huisvljijt is in Noorwegen een landsbelang van groote beteekenis en tevens een economische en tegelijk zedelijke steun voor de landsbevolking in het algemeen.

Het zwaartepunt dezer huisvljijt is wel in de weefkunst gelegen, die van ouds door de Noorsche vrouw beoefend werd, waarvan o.a. de textiele fragmenten en weefstoelen getuigen, die in het Orebergsschip gevonden werden en uit het midden der 9e eeuw dateren.

Ook zal men daar kennis kunnen maken met Noorsche borduurkunst en andere vrouwelijke handwerken, zooals deze in Hardanger, in Selbu, in het Nordenfjeldsche, in Telemarken en andere deelen van het land beoefend worden. Deze laatste tak der huisvljijt wordt voor een deel ook in het leven gehouden door de nationale kleederdrachten, die nog in sommige streken van Noorwegen door de bevolking in eere worden gehouden.

De huisvljijtvereniging tracht ook zooveel mogelijk het verven van de wol met plantaardige kleurstoffen te bevorderen en te steunen. Zij heeft een eigen verrij te Oslo, waarmede zij zooveel mogelijk aan de aanvragen tegemoet komt; doch elke weefster van beteekenis, die buiten op het land woont, vervaardigt haar kleurstoffen zelf, verft, kaardt en spint haar eigen wol.

Voor de bereiding van de kleurstoffen gebruikt men: schors van appelboomen, lijsterbesboomen, berken, eiken, wilgen, esschen, espen, olmen; verder bladeren van berken en walnotenboomen, rabarber, zuring en jeneverboombessen enz.; dan een groote variëteit van mossen, behalve dan nog de buitenlandsche plantaardige kleurstoffen: krap, fernambuk, indigo, sandel, cochenille, galappels, e.d. De kleuren, die uit de inheemsche plantaardige stoffen worden bereid, zijn variaties in geel, groen, bruin, grijs, in lichte en donkere nuances; de indigo en de krap leveren het blauw en rood. Het palet der Noorsche weefsters is meestal uit bovengenoemde kleuren samengesteld, die nimmer schreeuwend en uitbundig, doch in een diepen toon gestemd zijn en harmonisch samenlinken.

Toen wij onlangs het bovenstaande in „Het Vaderland" lazen, zijn wij dadelijk een kijkje gaan nemen, om onze kennismaking met de Noorsche huisvljijt, welke al van ouden datum is, te verfrischen en opnieuw vergelijkingen te trekken tusschen deze en de Indonesische kunstnijverheid. Veel nieuws hebben wij er niet gevonden. Evenals eertijds viel ons op, dat vele der geometrische weefpatronen in deze zoover uit elkander gelegen landen zoo weinig verschillen, een bewijs, dat zij van denzelfden oorsprong zijn; zij zijn uit dezelfde techniek geboren en hebben dan ook veelal gelijke symbolische beteekenis.

Maar uit het Noorsche regeeringsstreven en de daaruit gesproten praktische resultaten valt voor ons met betrekking tot Indonesië véél te leeren.

Hoe bitter weinig wordt er in dat uitgestrekte gebied daar ginds door ons in het belang van die vele mooie kunstuitingen en de zoo verstrekkende maatschappelijke gevolgen der beoefening daarvan gedaan.

Een Schilderijen-Museum.

Volgens een bericht van Aneta zond de Kunstkring te Batavia een rekest aan de Regeering om de schilderijencollectie, destijds door de Nederlandsche Regeering toegezegd uit Nederlandsche Musea, onder te brengen in het Kunstkringgebouw te Weltevreden. De bedoeling is om daarnaast een comité te vormen tot stich-

F. C. DE BRUIJ

Danckertstraat 43 DEN HAAG Tel.

Comestibles, Vleeschwaren
Koloniale Waren
Indische Ingrediënten
Bezorging door de geheele stad

ting van een fonds voor den aankoop van Nederlandsche en Indische schilderstukken, ten einde stichting van een museum mogelijk te maken. De Mooyen gaat dezer dagen naar Holland ter pous van deze plannen.

Persoverzicht uit de Indische Bl.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS

De Volksraad. De algemeene kweekschool.

Den 27sten Oct. werd de najaarszitting van de Volksraad geopend. De voorzitter, mr. Neytzell de, herinnerde aan de aangename samenwerking vorige zitting en zeide, dat velen met verlangen uitgezien naar de huidige zitting, waarin vele belangrijke onderwerpen zullen worden behandeld. Hij de leden op tot zelfbeheersching en zelfbepersching de discussies. (Aneta).

De wensch met Kerstmis huis-toe te gaan, den duur van deze zitting vanzelf tot nauwelijks maanden — aldus *Civis* (Bat. Nusb. 28 Oct.) Al zoomin de spoorwegwetgeving als de motie-bijvoorbeeld aanleiding geven tot een uitgebreid debat, en al mag men verwachten, dat de aanvullende grooting weinig nieuws bevat, in ieder geval haar behandeling het befaamde algemeene school-plan verbonden. Ook de voorwaardelijke oordeeling lijkt geen zaak, die in een vloek en zucht kan worden afgedaan. Gelukkig zal de zaamheid van diverse commissies van voorbereer toe leiden, dat zowel de discussie in de afgen als het openbaar debat sterk kan worden be-

De Locomotief (29 Oct.), het Soer. Hbl. (31 Oct.) het Bat. Nusb. (28 Oct.) bespreken de aanvullende grooting 1926. Voorloopig mag worden aangenomen dat enkele middelen een hooger opbrengst zullen geven dan bij de opstelling van de ontwerp-begroting 1926 op grond van de toen bekende uitkomsten mocht worden aangenomen: invoerrechten f 1.000.000 meer, uitvoerrechten f 3.500.000, staatrecht f 1.500.000, caoutchouc f 1.500.000, cifersaccijns zal daarentegen f 1.200.000 benedenraming blijven. Voorts wordt verwacht, dat de spoorwegen f 2.600.000 meer zullen opbrengen is geraamd, doch daartegenover staat, dat de opbrengst der steenkolenmijnen wellicht ongeveer hetzelfde drag lager zullen uitvallen. Mocht het huidige van sommige middelen zich in de naaste toekomst handhaven, dan zal de Regeering bij de opstelling de ontwerp-begroting voor 1927, indien daarop belangrijk overschot mocht ontstaan, overwegen welke wijze dat zal worden besteed, n.l. tot vermindering in dringende behoeften, zooals terugkoop particuliere landerijen, tot verbetering van het gemeentelike beheer — hier valt o.a. te denken aan de budgetaire gevolgen van de eventueele invoering van de bedrijvenwet — dan wel tot vermindering van lasten, ook in verband met de conclusies in het rapport van de heeren Meyer Ranneft en Huender.

De Locomotief (29 en 30 Oct.) geeft tevens een overzicht van de Memorie van Toelichting betreffende de voorbereiding voor de oprichting eener Medische School te Soerabaja, Burgerlijke Stand voor Inlanders, Schiedsinspectie, Oorlog 1926 (geestelijke verzorging), Hygiëne (steun van de Regeering voor de Eerste Indische Hygiëne-tentoonstelling), de Politie (verdere zetting in veldpolitie, bestrijding der koffiedielstalen de Locale Ressorten (f 300.000 voor Medan; meerste van Ambon; ophoofing Inlandsche gemeenten, die geheel of gedeeltelijk gelegen zijn bingegrenzen eener stad), Handelonderwijs (een 3-jarig avondleergang te Batavia) en de Molukken (nieuw government).

In De Loc. van 28 Oct. geeft het P. G. H. B. een beschouwing over de algemeene kweekschool, terwijl het verbondsbestuur in De Loc. van 30 Oct. de meening neerschrijft, dat de instelling onaanvaardbaar is en de acten A. en B. een miskenning zijn. Resonderende komt het tot de volgende conclusies: I. De voorgestelde ontwerp zal geen verandering brengen in den bestaanden toestand; de H. I. S. blijft aangewezen op de H. K. S.; de H. C. S. op de Chinese kweekschool en de E. L. S. op de B. (hulp)-actebestuur. De E. L. S. zal te kampen blijven hebben met gebrek aan mannelijke leerkrachten. III. De opleiding

J. L. DEBIJE : DEN HAAG

Weimarstraat 171 A en B Telefoon 33391

IJzerwaren, Gereedschappen

voor Vaklieden - Amateurs

Verzending naar de Tropen onder garantie

s-Gravenhaagsche Begravenis-Onderneming
C. LOOIJE, Tasmanstraat 57, DEN HAAG
 Telefoon 33788 - Postrekening 46391

S. zal niet beter zijn dan de tegenwoordige onder-
 sopleiding. IV. Voor de Inlandsche maatschap-
 beteekent de oprichting van de A.K.S. een achter-
 gang. V. Het ontwerp is in strijd met het unificatie-
 nsel. VI. De instelling van twee acten A en B houdt
 een miskenning van het kunnen der Inheemschen.
 deze gronden verklaren wij 't ontwerp onaanvaard-

Atjeh.

De *Deli Crt.* (2, 4 en 5 Nov.), het *Soer. Hbl.* (26, 27
 28 Oct.) en *De Loc.* (26 Oct.), bevatten eenige arti-
 oelen over de jongste gebeurtenissen op Atjeh. (Zie
Wkbl. 5 Nov.)
 In het *Sumatra-nummer* van de Overzee-editie van
Locomotief heeft onlangs de tegenwoordige bestuur-
 van Atjeh, *gouverneur Hens*, een in vele opzichten
 vol artikel over de vooruitzichten van Noord-Su-
 ra geschreven. Maar voor hetgeen er toch ook nog
 aan vijandige gevoelens tegen ons gezag onder
 Atjehers leeft, was deze ervaren bewindsman niet
 ad. Stellig overtuigd, dat de tijd eens ook de Atjeh-
 de zal genezen, dat het gewone eenvoudige volks-
 derwijs en een geduldig en beleidvol bestuur op den
 veel ten goede zullen veranderen, schreef *gou-
 neur Hens* toch ook deze regelen:

„Of het nu mogelijk zal zijn allengs allerwege de
 diep gevoelde overtuiging te vestigen, dat ons be-
 stuur hun allen tot zegen is, is een andere vraag.
 „Verstaat men er onder, dat het brengen van
 rust en orde, veiligheid van persoon en goed en
 het scheppen van geregelde toestanden op zichzelf
 naar waarde geschat en dus als een zegen te be-
 schouwen is, dan zeer zeker zal die vraag in het
 algemeen nu reeds door hoofden en bevolking in
 bevestigenden zin worden beantwoord.

„Vraagt men of erkenning van dat goede en van
 die zegen op zichzelf ook volle bevrediging bij
 hoofden en bevolking heeft gebracht, dan zou, ge-
 let op den grooten Atjehschen onafhankelijkheids-
 zin, en dit geldt in den tegenwoordigen tijd ver-
 moedelijk niet alleen voor Atjeh, het antwoord
 wel eens anders kunnen luiden, want nog niet
 zoo heel lang geleden gaf een der meest loyale
 Atjehsche hoofden nog te kennen, dat zeer zeker
 hoofden en bevolking naar waarde schatten alles
 wat het Nederlandsche bestuur hun gebracht heeft
 en dat, wanneer morgen aan den dag dat gezag
 zich zou terugtrekken, de oude toestanden van
 anarchie en onderlingen strijd onmiddellijk zou-
 den terugkeeren, maar..... dat dit terugtrekken
 toch direct zou worden gevierd met een groote
 kandoeri.

„Verwondering behoeft een dergelijk gevoelen
 bij een volk, dat zoo lang voor zijn onafhankelijk-
 heid gevochten heeft, niet te wekken, het is m.i.
 natuurlijk. Ontmoedigen mag het ons ook niet,
 maar wij zullen voort moeten gaan om het land en
 het volk van Atjeh datgene te brengen, wat zal
 kunnen bijdragen tot verdere ontwikkeling van
 het land en tot meerdere economische welvaart
 van de bevolking.”

recht — zoo teekent *De Loc.* thans hierbij aan —
gouverneur Hens hieraan toevoegen, dat er op
 gebied in Atjeh al veel is bereikt. Maar onafwend-
 noodig blijkt een krachtig bewind, dat vooral in
 onherbergzame en nog schaars van wegen door-
 late Westelijke en Zuidelijke binnenland den steun
 lig heeft van onze karabijnen. Onze Atjehsche cor-
 pondent vergeleek destijds het nog roerige en op-
 dige element onder het Atjehsche volk bij een las-
 schooljongen, die bij gebrek aan krachtige lei-
 er toe komt zijn omgeving te terroriseren, maar
 rustig is en in vrede leeft met zijn bureu in de
 van een krachtig onderwijzer, die toont hem
 te kunnen. Atjeh sielt aan ons bestuur meer nog
 elders het moeilijke probleem, hoe wijsheid en ge-
 te allen tijde te vereenigen met onverbiddelijke
 cht.

Deli Crt. betoogt dat de door *gouverneur Hens*
 zijn bestuursambtenaren voorgestane politiek van
 legging door *wegenaanleg*, met spoed en voort-
 andheid behoort te worden gevolgd. Een doorgaan-
 verbinding langs de Westkust moet zoo spoedig mo-
 gered komen en al het mogelijke moet worden
 an om de *economische positie van de bevolking*
 bevorderen. Zoo mogelijk ook door vestiging van
 bouwondernemingen. Dit is niet in enkele jaren
 doen. Dat is bij het bestaande conservatisme en
 vrouwen een niet te onderschatten arbeid. Wij
 en dat er in dit opzicht in Atjeh veel gebeurt, dat

alle bestuursambtenaren er, en veelal met succes, op
 uit zijn, hun gebied vooruit te brengen. Maar dan kan
 vooral de Regeering dat in de hand werken, door *het
 beschikbaar stellen van gelden*. Het is beter dat die
 gelden besteed worden aan economische werken en
 aan werken des vredes dan aan militaire actie, die ons
 altijd, hoe noodig ze ook moge zijn, achteruit brengt.
 Laat men vooral ten aanzien van Atjeh *geen bedru-
 pingsstheorie* nastreven.

Het *Soer. Hbl.* bepleit voor Atjeh *stuiting voor im-
 port-politiek*, en vooral: *een uiterst krachtig militair
 optreden*, dat den Atjeher ook geen moment de illusie
 geeft van het nog weleens te kunnen probeeren.

Pan-Islamietische actie. Modernisme.

Het *Soer Hbl.* (27 Oct.) wijst wederom op het kwaad-
 aardig karakter der campagne, welke in het Arabi-
 sche blad „*Al Wivac*” te Soerabaja geruimen tijd is
 gevoerd, zoowel in pan-Islamietischen als anti-Wester-
 schen zin. Onlangs is te Djokja het plan gevormd eene
 openluchtmeeting te houden, waarop door alle aanwe-
 zigen zou worden gebeden voor de zege der Riffi. De
 ass-resident heeft toen meegedeeld dat voor zoodanige
 bijeenkomst — dus de openlucht-meeting — tevoren
 de toestemming van het bestuur noodig was, en dat
 men, waar die bijeenkomst ten doel had het bidden
 voor de vijanden eener mogendheid met wie Holland
 op goeden voet staat, wel niet op een vergunning zou
 mogen rekenen. Nimmer werd echter een voorstel in
 deze richting gedaan; men achtte het verstandiger de
 „salat” maar binnenskamers te doen. Bij het bestuur
 te Djokja of onze Regeering, is dan ook geen enkel
 verzoek van dezen aard binnengekomen, veel minder
 kan dus sprake zijn van afwijzing daarvan. Niettemin
 werd het in „*Al Wivac*” met zoo groote hardnekkig-
 heid voorgesteld: dat het Indische gouvernement de
 Mohamedanen belemmert in de uitoefening van hun
 godsdienstplichten, zoodat zelfs het gebed *Idoel fitri*
 (op den eersten der maand Sawal, na het einde der
 Poeasa) niet mag worden gehouden zonder vooraf-
 gaande vergunning der (niet-Mohamedaansche) Over-
 heid. De redacteur van „*Al Wivac*”, *M. M. Alfattah* te
 Soerabaja, heeft er wel voor gezorgd dat deze leugens
 in het buitenland geloof vonden en zoo zien we dat
 pan-Islamietische bladen in de vreemde (de „*Assjoera*”,
 „*Allwa Walachbar*”, „*Alliwa al Masi wal Achbar*” en
 de „*Wadini*” in Egypte en de „*Al Ikbal*” van Beyroet,
 zoomede de „*Annasjah Al Azharia*”) naar aanleiding
 van het *niet gebeurde* zich met die arme en vertrapte
 Mohamedanen in Indië bezig houden en protesteeren
 tegen de houding van het Indische gouvernement. „*Al
 Wivac*” gaf aan die vreemde stemmen plaats in zijn
 kolommen. Smaad en critiek voor hier... hulde en
 bewondering voor de Riffi en de Droezen, en voor
 allen die zich keeren tegen het Westen. Te pas en te
 onpas wordt Ned-Indië er bij gehaald. De onruststo-
 ker Alfattah bleek niet in het bezit te zijn van een
 toelatingskaart, noch van een vergunning tot vestiging.
 Hij werd naar zijn woonplaats te Buitenzorg terug-
 gebracht.

Men mag — zoo merkt het *Soer. Hbl.* hierbij op —
 van de partij der *Sajids* zeker verwachten dat zij zich
 zullen onthouden van elke handeling, welke indruischt
 tegen de orde. Onze Regeering zorgt voor ieders recht,
 en niemand mag zich een deel der bevoegdheid aan-
 matigen. Maar aan den anderen kant dient er op te
 worden gewezen dat diegenen der groep van de
Sech's, die in den laatsten tijd zoo opmerkelijk hunne
 afhankelijkheid betuigen aan *M. Alfattah* en diens
 actie, bij bestuur en politie onder verdenking moeten
 staan van te zijn betrokken in eene pan-Islamietische
 beweging, welke vooral voor de Ned-Indische Regeer-
 ing op zeer stuitende wijze wordt gevoerd.

De *Sumatra Post* (5 Nov.) wijdt wederom een hoofd-
 artikel aan de buitengewoon interessante evolutie, die
 zich binnen een deel van de Islamietische wereld aan
 het voltrekken is. Turkije, dat zich als de voorpost van
 het Oosten beschouwt, neemt niettemin tal van West-
 tersche opvattingen over en het gaat daarbij naar het
 gevoelen van velen te ver. Het is bezig de sympathie
 van den Islam te verspelen, maar het is tevens onbe-
 wust en ongewild bezig — en dat is hoogst belang-
 rijk — het godsdienstig bewustzijn en de geestelijke
 belijdenis van den Islam te versterken. Het zal er nu
 maar van afhangen in welke richting zich deze op-
 leving verder zal voortbewegen.

Conservatisme in de bergcultures (vervolg).

Naar aanleiding van hetgeen het „*Soer. Hbl.*” (5 Oct.)
 (*Kol. Wkbl.* d.d. 19 Nov.) schreef over *t verminderend
 gehalte der employe's in de bergcultures*, waardoor

Haarlem en Omstreken.

STOEL'S
WONINGBUREAU
BLOEMENDAAL
 VRAAGT GRATIS WONINGGIDS EN INLICHTINGEN

GEZ. VAN DEN HAAK
 HAARLEM - KINDERHUISVEST 27 - TEL. 10118
 OPGERICHT ANNO 1881
FIJNWASSCHERIJ
 BEHANDELD:
 BOORDEN - OVERHEMDEN
 BLOUSES en JAPONNEN
 IN ALLE STOFFEN
 TAFELGOED en GEHEELE WASSCHEN

HANDEL IN BINNEN- EN BUITENLANDSCHE BIEREN

BOTTELARIJ
 MEDICINALE- en BRONWATEREN
 geregelde versche vulling
 DEPOT VAN WIJNEN
 der Firma JAGER GERLINGS, Hofleverancier
 en DE LUZE & FILS
 BINNEN- EN BUITENLANDSCHE LIKEUREN
 GEDISTILLEERD - WHISKY - CHAMPAGNE
 Dagelijksche opnamen van bestellingen met
 directe bezorging.
 Aanbevelend,
C. CASSEE
 Bloemendaalscheweg 14 Telef.-Interc. 22265

Comestibles- en Delicatessenhandel
JACQUES PIJL, Cuisinier
 BLOEMENDAAL
 Bloemendaalsche Straatweg 28-30 Telef. 22262
 Zijweg 22 OVERVEEN Telefoon 2095

ZIJT GIJ ABONNEE ?

van het rijk geïllustreerde en op zwaar
 kunstdruk in dubbeltoon-inkt gedrukte
 Maandblad

**NEDERLANDSCH-INDIË
 OUD EN NIEUW**

Zoo niet, vraagt dan gratis proef-
 nummer aan bij de Administratie
 Prijs per jaargang f 20.— te voldoen
 in halfjaarlijksche termijnen van f 10.-
 Jaargang IX (Mei 1924—1925) bevatte
 o.a. bijdragen van: Dr. H. P. Berlage,
 Prof. T. J. Bezemer, B. P. Bremmer,
 Prof. Dr. Karl Döhring, Anne Hallema,
 Dr. F. W. T. Hunger, S. Kaff, Prof.
 Dr. N. J. Krom, W. O. J. Nieuwen-
 kamp, Joh. F. Snelleman, V. I. van de
 Wall, Dr. P. Wirz, Dr. Karl With e.a.,
 benevens talrijke boekbesprekingen.

DRUKKERIJ TEN HAGEN
 NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

OPEND
MAISON VERBAAN
 MODERNE DAMESKAPALON
 MASSAGE - MANICURE - PEDICURE
 R. MAURITSPLEIN 21 - DEN HAAG

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.
DE GRUIJTER & Co.
 DEN HAAG
 AMSTERDAM :: ARNHEM

Bergplaatsen voor Inboedel
 :: **Bewaring bagage** ::
 voor repatrieerenden
OVERZEE-TRANSPORTEN

BEZUINIGEN
 kunt U alléén door Uw inkoop te doen in
MAGAZIJN „DAHEEMA”,
 WITTE DE WITHSTRAAT 95a - DEN HAAG
 hoek van Diemenstraat, halte lijn 5.
 Wij hebben voor ST. NICOLAAS een groote sorteering
Wollen Damesvesten 8.50 - 7.75 - 6.90 - 5.90
 4.90 - 4.35 - 3.75
Wollen Dames Camisoles . . . 1.89 - 1.35
 Pompadour Kinderschorten vanaf 70 ct. — De
 nieuwste modellen Pompadour Damesschorten.
 Lingeriën, zeer voordeelig — Kanten kleedjes.
 Kousen. — Sokken. — Alle soorten Dames-
 Heeren- en Kinderhandschoenen. — Heeren
 Mode-Artikelen. — Wij noteeren U de laagste
 prijzen voor de beste kwaliteiten.
 Denkt met Uwe inkoop voor de St. Nicolaas eerst even
 onze etalages te bezichtigen. — Er is ook iets voor U bij.

**N.V. STOOMWASCH-
 EN STRIJKINRICHTING**
 voorheen
H. A. v. STARRENBURG
 OPGERICHT 1875
Fahrenheitstraat 168
 TELEFOON 31791
'S-GRAVENHAGE

DIAMOND ICE CREAM
 voor Room Ijs
 is een samenstelling van prima
 grondstoffen, waarmede in 15 min.
 het beste Vanille Ijs bereid kan
 worden. Koud opdraalen, zonder
 eenige bijvoeging. **DIAMOND ICE
 CREAM** bevat Eieren-bourbon,
 Vanille-Suiker, kortom alles wat
 de eerste klas kok gebruikt, in
 bussen à 4 Kg. netto inhoud, met
 gebruiksaanwijzing. Inclusief en
 franco alles f15.—, bij groote af-
 name korting.

DIAMOND ICE CREAM
 boewat es krim.
 Tjampoeranna dari bakal bakal
 nomor satoe, djadi dalam 15 menit
 bisa dapat es panili yang paling baik.
 Dingin di poetar tida tamba barang
 lain. Ini **DIAMOND ICE CREAM**
 tjampoeranna telur Bourbon, goela
 panili, segala barang yang terpakai
 oleh koki nomor satoe Satoe bus
 isi 4 Kilo bersi dengan atoe-
 ranna dan kirimna pranko f15.—,
 Potongan di kas, kaloe pesan
 banjak.

JOH. B. SCHOLTEN, Brouwersgracht 288, AMSTERDAM.

Fa. L. J. J. HAZELZET
 Slachthuiskade 1 — DEN HAAG — Tel. 10957
ANTHRACIETNOOTJES
 in papieren, stofvrije verpakking, Stof- en Steenvrij;
 verzegelde sluiting; geen kolenbergplaats; gemakke-
 lijk hanteerbaar. — **VRAAGT PRIJSCOURANT.**

men herhaaldelijk niet beschikt over geschikte krach-
 ten, waaruit administrateurs kunnen worden gekozen,
 werden het *Soer. Hbl.* (29 Oct.) nog verschillende op-
 merkingen gemaakt. O.a. wijst men er thans op dat de
 directies der bergcultures nog te weinig waarde hec-
 ten aan eene behoorlijke vakopleiding hunner em-
 ployé's. Velen worden uitgezonden, wier studie of
 opleiding nooit eenig contact hadden met land- of
 tuinbouw; sommigen worden geplaatst als gevolg van
 bepaalde relaties. Nu kunnen daaruit nog zeer goede
 planters groeien; een stevig karakter en een flinke
 dosis energie hebben ook in de cultures velen op de
 plaats gebracht, waarop zij ten slotte recht hadden.
 Het is intusschen duidelijk dat men ook karakter en
 energie kan hebben... met eene vakkundige opleiding.
 In de suiker worden de leidende posities ingenomen
 door personen, die op landbouwkundig, chemisch of
 technisch gebied behoorlijk zijn onderlegd, en ver-
 schillende groote cultuurlichamen laten hun in één
 dezer richtingen opgeleide employé's geruimen tijd
 detacheren in de andere branches om van hen all
 round-cultuurmensen te maken.

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

Ned.-Indië naar zelfbestuur?

I.

Dit onderwerp heeft aan den persoon, die zich „In-
 donesiër" teekent, aanleiding gegeven tot de in de
 „Perniagaan" van 22 Juni 1925 voorkomende beschou-
 wingen, waaraan het navolgende is ontleend:
 Nadat gedurende eene periode van 3 eeuwen aan de
 volken van Ned.-Indië, onder het Nederlandsch gezag,
 nimmer eenige bestuursmedezeggenschap werd ver-
 leend, heeft, zegt de schrijver, de Ned.-Indische Re-
 geering, tengevolge van de intellectueele opleving dier
 volken, pas sedert het begin dezer eeuw aan die aan-
 gelegenheid daadwerkelijk hare ernstige aandacht
 geschonken en aan de bevolking de gelegenheid gegeven
 zich, onder Nederlandsche vlag, ruimer te bewegen en
 haar, door regeling van eigen zaken, den weg aan-
 gewezen, die tot zelfbestuur kan leiden.
 In het jaar 1903 kwam de decentralisatiewetgeving
 tot stand, welke in het jaar 1912 werd gevolgd door de
 financieele scheiding van Nederland en Ned.-Indië, ter-
 wijl in het jaar 1916 de instelling van den Volksraad
 in het leven werd geroepen.
 Ook werd het vroeger nooit toegestane recht van het
 houden van vergaderingen aan het volk verleend.
 Wijzen deze maatregelen op een werkelijken voor-
 uitgang van Ned.-Indië, wanneer men, zegt de schrij-
 ver, dieper op deze aangelegenheid ingaat, dan komt
 men tot de overtuiging, niet alleen dat die vooruitgang
 niet zoo bijzonder groot is, doch dat men zelfs kan
 zeggen dat het volk nog meer in het gedrang is geko-
 men dan vroeger.

Hij wijst daarbij op de instelling der gemeenteraden.
 Bij het in het leven roepen dier colleges werd er na-
 tuurlijk niet aan gedacht moeilijkheden voor het volk
 in het leven te roepen, doch sedert het ontstaan van
 verschillende politieke partijen, gaat daarvan een in-
 vloed uit, die een anderen toestand schept dan oors-
 pronkelijk werd bedoeld.
 Bij het verkiezen van de gemeenteraadsleden ziet
 men dientengevolge in de praktijk dat het behartigen
 van het eigenbelang meer op den voorgrond treedt dan
 de verzorging der algemeene belangen, hetgeen een
 groot verschil oplevert met de toestanden in Neder-
 land.
 De schrijver herinnert zich nog zeer goed op welke
 wijze de Indo-Europeesche Vereeniging, de I. E. V.,
 hare politieke actie in het klein begon, terwijl hare
 politieke inmenging zich thans krachtig laat gelden en
 zij zich op allerlei wijzen inspant om den invloed der
 leiders te verhoogen.
 Van het aantal in Ned.-Indië aanwezige Europeanen
 zijn 90 pCt. Indo's.
 En, aangezien volgens het kiesstelsel in Ned.-Indië,
 er meer Europeesche dan kiezers van anderen stam
 zijn, heeft de I. E. V. natuurlijk de meeste kiezers ach-
 ter zich en derhalve een voorsprong.
 Geleidelijk komt de gemeenteraad onder de leiding
 van de Indo-Europeesche Vereeniging, hetgeen de jong-
 ste verkiezing tot leden van den Volksraad wel heeft
 bewezen.

Was het geluid, dat die vereeniging gaf, vroeger ge-
 dempt, thans is dat anders geworden en geeft zij de
 leiding aan, naar schrijver's meening, een gevaar voor

FRANS WALLAT
 BONTWERKER
 ATELIERS VOOR FIJNE PELTERIËN
 KETTINGSTRAAT 2A TELEFOON 1000
 'S-GRAVENHAGE

de Indische bevolking, dat zij niet te gerin-
 schatten.
 Beginnende in den gemeenteraad dringt de
 vereeniging door in den Volksraad en in het
 van hoogere landsdienaren, waaronder vele Indo-
 en staat men voor een penetratie, die het zuiver
 landsch element in Ned.-Indië verdringt.
 De schrijver kan zich dan ook niet vereenigen
 hetgeen de medewerker van de „Perniagaan"
 in het nummer van 16 Juni 1925 ten deze ver-
 bij het stellen van de vraag, wat er van Indië
 den als het beschikt over een eigen parlement,
 de Indo's de meeste stemmen en den grootsten
 hebben.

Hij liet die vraag onbeantwoord, omdat hij
 woord daarop niet geven kon, doch wel wees
 den inhoud van het schrijven van het hoofd-
 der Indo-Europeesche Vereeniging, waarin de
 deeling voorkwam, dat die vereeniging de leiding
 de Europeanen en van de Aziaten zou zuiveren.
 Eene dergelijke aangelegenheid is van het
 belang en geeft aan wat het volk in de toekomst
 wachten staat.

De heer „Be-Be" laat echter de overmoedige
 deeling van de Indo-Europeesche Vereeniging
 zij is, in de overtuiging, dat zij geen effect zal
 omdat de Inlandsche vereenigingen als Boedi
 Sarikat Islam en andere, bij al het verschil van
 ning, welke over tal van onderwerpen bestaan
 eensgezind tegenover de I. E. V. zullen staan
 standpunt zullen innemen en handhaven dat
 derlandsch gezag niet zal worden overgenomen
 de Indogroep.

Mocht dit gedwongen gebeuren, dan zou Ned.-
 in gevaar verkeren.

De schrijver van het artikel geloof niet
 voortdurenden stijgenden invloed van de Indo-
 peesche groep, ook niet bij het bestaan van
 disch Parlement op den voet van dat in Ierland,
 te, Britsch-Indië, enz., doch hij is van meening
 wanneer men haar actie op haar beloop laat
 Inheemsche zijde geen tegenactie in het leven
 geroepen, dat zij dan, gesteund door het Bestu-
 evolutie van het volk tegenhoudt.

Als het bestuursinstrument eenmaal in
 van de Indo-Europeesche groep, zal het aan
 peesch kapitaal, dat ongaarne het zelfbestuur
 Indië ziet toegekend, niet moeilijk vallen in
 die groep uit te oefenen.

(Wordt vervolgd)

III. UIT DE CHINEESCHE PERS

Een en ander over den politieken toestand in China

I.

Over het algemeen, zoo schrijft de redactie
 „Sinar Sumatra" in haar nummer van 10 Juni
 zullen de Chineezzen in Ned.-Indië met groot
 de berichten volgen, welke in den laatsten
 China tot hen komen.

In stede van de toestanden in goede en kalme
 te zien geleid, neemt men in China steeds toenemende
 verwarring waar.

De Chineesche Republiek, die het Keizerlijk
 verving, heeft noch de algemeene volkstoestanden
 nen verlichten, noch zich kunnen aanpassen aan
 moeilijke en ingewikkelde politieke problemen
 vreemdelingen, die onzekere gemoedsstemmingen
 het leven riepen.

Vooral de politiek van de Japansche regering
 reeds vele jaren een doorn in het oog der Chinese-
 De bestaande beweging tegen de vreemdelingen
 China is reeds van ouden datum.

De oorzaak daarvan dient men niet alleen te
 bij de Chineezzen, die ontstemd zijn, doch meer
 vreemdelingen, die in China verblijf houden en
 leven en handelen op eene wijze, alsof zij in eigen
 zijn, waar men, naar het schijnt, kan optreden
 het goed dunk.

Toch is het waarschijnlijk, dat, als zij in
 land opraden, zooals zij tegen de Chineezzen
 hunne handelingen zouden worden verboden.

Het meten met verschillende maten door de
 delingen prikkelt het Chineesch gemoed en
 toorn op.

Hoewel in eigen land zijnde, worden zij
 niet toegelaten in de parken der vreemdelingen-
 of in de gebouwen der gemakkelikheden, terwijl
 politiek gebied die geringschattende houding

Voor Hondenartikelen
 Krachtvoeder, Dogcakes, Hokken, Manden, Stoeft
 Halsbanden, Lijnen, Transporthokken, enz.
IS HET ADRES:
P. H. VERSEVELDT
 Fred. Hendriklaan 204 - 's Gravenhage - Tel. 53384
 (Voortzetting der zaken v. d. Fa PETERS & Co., Parkstr. 97)

Koffie- en Theehandel PADANG ZWOLLE

In verschillende plaatsen kunnen nog **Vertegenwoordigers(sters)** aangesteld worden. Verkoop aan particulieren.
AANVRAGEN AAN BOVENSTAAND ADRES

uit het feit, dat, wanneer van eene roofpartij ten na-deele van een vreemdeling sprake is, de Chineseesche Regeering onverbiddelijk voor de betaling van schade-loosstelling wordt aangesproken.

Heeft daarentegen een roofpartij plaats gehad tot schade van een Chinees, dan laat men zich, zooals nog onlangs in Mexico is geschied, aan zulk eene aangelegenheid niet het minst gelegen liggen.

De politiemacht der vreemdelingen op de verschillende plaatsen in China is op militairen voet ingericht, en zeker niet het minst de Japansche, die, behalve door het ruw optreden tegenover de Chinezen, spoedig gebruik maakt van oorlogsmateriaal, daarbij gesteund door de bemanning en de kanonnen der oorlogsschepen.

Dit moge als bedreigingsmaatregel zijn nut hebben, toch is die overdreven zorg voor het Chineesch publiek in de praktijk zeer onaangenaam.

Bovenbeschreven omstandigheden, gevoegd bij de fabriekseconomische en economische conflicten en nog tal van niet nader te beschrijven oorzaken meer, zijn de redenen van de anti-vreemdelingenbeweging in China, waaraan niet alleen de intellectuelen, doch thans ook de werklieden deelnemen, die door propagandisten daartoe worden opgewekt.

De jongste krachtige actie der Chineseesche studenten was er eene uiting van en heeft tot gevolg gehad de ontschepping van de bemanningen der vele te Shanghai aanwezige vreemde oorlogsschepen, met het doel de daar aanwezige vreemdelingen te beschermen.

Zoolang die onrust plaatselijk is, is zij met de aanwezige macht wel te bedwingen, doch, wanneer die beweging zich zal uitstreken over geheel China met zijne bevolking van 450 miljoen zielen, dan zal het de vraag zijn of zelfs de gezamenlijke oorlogsvloten der vreemdelingen in staat zullen zijn de rust te herstellen.

De jongste werkstaking in de Chineseesche industrie te Shanghai is de grootste, welke tot heden heeft plaats gehad.

Een 250.000-tal werklieden deden daaraan mede. Zij werd gevolgd door de boycot van het vreemdelingen-element.

Het waren niet alleen fabrieksarbeiders, die het werk staakten, doch ook houders van toko's, café's, hotels en zelfs redacteuren van nieuwsbladen.

Te Shanghai was de stilte dientengevolge duidelijk merkbaar.

De staking werd oorspronkelijk opgewekt door een 300-tal studenten, doch ook op andere plaatsen toonden de studenten met verschillende tussenpozen hunne inmenging en gaven zij hunne studies op voor de zaak, waaruit hunne organisatie, welke vroeger nog niet bestond, bleek.

De nieuwsbladen hebben telegrafische berichten opgenomen van steun, welke aan de werkstaking te Shanghai zou zijn verleend door de Russische Regeering te Moskou, terwijl tevens werd vermeld dat een Russisch Sovjet-generaal in het Shanghai-hotel in arrest werd gesteld, die voor dat doel over 2 miljoen dollar beschikte.

Voor het vreemdelingen-element te Shanghai was dit bericht een voldoende bewijs van Russische inmenging, doch eenige twijfel is ten deze wel geoorloofd, want neer men in aanmerking neemt dat met een bedrag van 2 miljoen dollar het stakingsvuur niet voldoende kan worden opgestookt.

Eerder mag men aannemen dat reeds langen tijd vóór dat van Russischen steun sprake was, het Chineseesche volk, ook uit een nationaal standpunt, sympathie had voor de beweging der studenten.

Bovendien mag niet uit het oog worden verloren het feit, dat de werkstaking plaats had in het Noorden des lands, waar betrekkelijk weinig communisten zijn, in tegenstelling met het Zuiden, waar wijlen Dr. Sun Yat Sen de extremisten met krachtige hand wist samen te houden.

Wel werd bij den Russischen generaal veel communistisch propagandamateriaal gevonden, doch het bewijs van inmenging in het stakingsconflict werd daar door nog niet geleverd.

(Wordt vervolgd.)

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

Koloniale Studiën.

Het Oct.-Nr. opent met een artikel van den kadaster-ambtenaar Raeven, getiteld: „Kadastrale vraagstukken in Ned.-Indië”, waarin eenige belangrijke tekortkomingen in het kadaster worden aangetoond. — De hr. Kel-

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangestast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwasschen. Voordeelige prijzen

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602

Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

Uitverkoop prima Bontmantels

en Pelterijen, tegen sterk verlaagde prijzen. Mol, Persianer, Bisam (nerz-murmel-skunks) Biberette-veulen, Seal Electric, Antilope en Geit. Bontshawls en Bontgarnituren. Echte Vossen vanaf f 25.-, Bontvoeringen van f 30.-, Mantel, met bont gevoerd, naar maat f 90.-.

Firma JEAN PIERÔT

88 VAN SWIETENSTRAAT 's-GRAVENHAGE
Gevestigd sinds 1903 Oud betrouwbaar adres

ling behandelt het jaarbeurswezen in Ned.-Indië en stelt tegenover elkaar de ontwikkeling van de Soerabajasche jaarmarkten en die van de Bandoengsche jaarbeurs. — „De psychotechniek als factor eener intensieve gouvernementele bezuinigingspolitiek” is de titel van het volgende artikel, waarin de heer Van Saarloos een pleidooi levert voor de stichting van laboratoria voor psychotechnisch beroepskantoor en voor de ontwikkeling van de onderwijskrachten in practisch-psychologische richting. — Ir. E. P. Wellenstein bespreekt een drietal recente Britsch-Indische publicaties op het gebied van het ook daar brandende belastingvraagstuk, speciaal van de inheemsche bevolking, en vindt daarbij gelegenheid eenige principieele gebreken van de grondbelasting van Inlanders in het licht te stellen. — Last not least in dit lijvige nummer een beschouwing van het lid van de Rekenkamer A. Gaillard over „de algemeene rekenkamer, de generale thesaurie en de gouvernements-accountantsdienst”. In dit artikel wordt bondig en overtuigend de eisch gesteld de bevoegdheid van de rekenkamer uit te breiden tot het beoefenen van toezicht aan dit hoogste en onafhankelijke controle-organ toe te voegen en de taak van de generale thesaurie zuiver te begrenzen tot het geven van voorlichting omtrent de financieele en economische consequenties van overheidsmaatregelen tot het oefenen van preventief toezicht op voorgenomen maatregelen en verbintenissen van de regeering. — De gewone rubrieken „Economische kroniek” en „Boekbespreking” sluiten de aflevering.

De West-Indische Gids.

De Dec.-afl. opent met een bijdrage van Mr. B. de Gaay Fortman over munt- en geldmoeilijkheden van Curaçao vóór honderd jaar. — De hr. J. A. Liems schrijft over den kwijnenden kleinen landbouw in Suriname en geeft een middel aan dat z. i. kan strekken tot verbetering. — De hr. C. van Drimmelen wijdt eene beschouwing aan den neger en zijn cultuurgeschiedenis, waarbij natuurlijk de in Suriname verblijvende afstammelingen der negerslaven ter sprake komen. — Behalve een bibliografie bevat deze afl. dan nog een diagram van de verdeling der bevolking van Suriname in 1919 naar leeftijd en geslacht (ontleend aan een Italiaansch tijdschrift).

De bevolkingsrubbercultuur in Palembang.

Thans kwam ons in handen het vierde der rapporten over de bevolkingsrubbercultuur in Ned.-Indië, handelend over Palembang en samengesteld door de h.h. G. N. Warren en B. van Staaldunin, naar aanleiding eener reis in de maanden April en Mei 1925.

Benieuwd naar hetgeen de rapporteurs zonden mededeelen over den invloed van de rubberproductie op de bevolkingshuishouding, namen wij waarvan allereerst kennis en kwamen tot de overtuiging dat de voorstellingen door sommige persorganen daarover gegeven, dikwijls sterk overdreven zijn. De betrekkelijke passages luiden:

„De hooge rubberprijzen zijn oorzaak, dat men uiterlijke kenteekenen van welvaart in de rubbercentra van het gewest waarneemt. Als voorbeelden zijn te noemen: de aanbouw van flinke nieuwe huizen, dikwijls op neuten van cement, gedekt met dakijzer of pannen; het dragen van mooie kleeuren en schoenen, liefst lakschoenen. In de onderafdeeling Kajoe Agoeng had een toekhouder zelfs een 100 paar damesschoentjes het hooge hakken ingeslagen; deze werden onmiddellijk door de bevolking gekocht. Verder is nog te noemen de verkoop van allerhande geïmporteerde artikelen, zooals blikjes conserven, sigaretten en sigaren en vooral alle mogelijke pasarartikelen.

Het aantal auto's, dat einde 1922 ± een 300-tal bedroeg, is thans gestegen tot 1307, terwijl er juist bij ons vertrek niet minder dan 140 in eens werden ingevoerd, waarvan onmiddellijk 80 werden verkocht. Opvallend is het, dat de Ford meer en meer verdrongen wordt door grootere wagens, zooals de Overland, Gray, enz.

Deze teekenen van welvaart zijn echter niet alleen het gevolg van de hooge rubberprijzen, doch tevens van de gunstige marktprijzen van andere producten, o.a. koffie; men neemt ze dan ook waar in onderafdeelingen waar weinig of geen rubber is.”

Met deze uitspraken worden dus de fantastische verhalen over geldverspilling en verkwisting der rubberplantende en -tappende bevolking, ook in Palembang, tot de werkelijkheid teruggebracht.

De „Deterdingers”.

„Er wordt in Indië driemaal zoo hard gewerkt als in Holland”. Deze en andere uitspraken over Indische toestanden en vraagstukken danken we aan een inter-

N.V. Brandstoffenhandel „DE CENTRALE”

SCHEVENINGEN

Tel 51313 - Pinkstraat 27 - Tel. 51313

levert uitsluitend prima kwaliteit Engelsche-, Belg-, Duitsche- en Hollandsche Brandstoffen, beslist steen- en gruisvrij.

Prompte bediening. Billijke prijzen.

NEEMT PROEF.

Aanbevelend, C. VERHEIJ Wzn, Directeur.

C. H. ERNENS, Kleermaker

Valeriusstraat hoek Danckertstr. Tel. 34836
DEN HAAG

bericht de ontvangst der nieuwste

Engelsche en Schotsche Stoffen

voor het Winterseizoen
Matige prijzen Prima uitvoering

Tevens gelegenheid voor veranderen en oppersen uwer garderobe

NIJMEGEN

THEO WANDERS & Co.

Van Broeckhuysenstraat 15 — Tel. 2441

NIJMEGEN

Piano's - Vleugels - Orgels - Pianola's

Zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden
STEMMEN - REPAREREEN - VERHUREN - INRUILEN

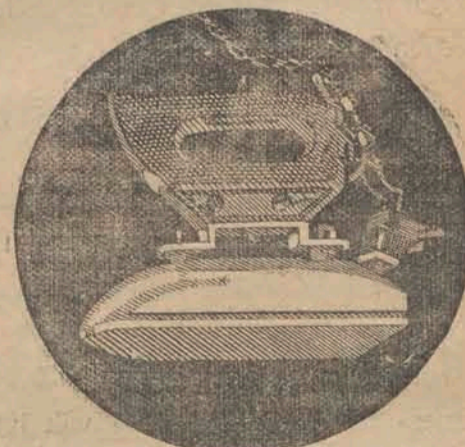
NIJMEEGSCHE IJZERHANDEL

Molenstraat 79-81 Broerstraat 16.

Het meest gesorteerd en goedkoopste adres voor Huishoudelijke artikelen, Gereedschappen, enz.

Vraagt prijzen s. v. p.

Verzending naar Oost- en West-Indië onder garantie.

G. F. A. DRIESSEN, Nijmegen

P. TH. VIS, BANKETBAKKER

ST. ANNA STRAAT 250 HOEK GROENESTRAAT
NIJMEGEN TELEFOON 950

EERSTE KLAS BANKETBAKKERIJ

Specialiteit in Boterspeculaas

EWY DE CLERCQ
 Frankenstraat 5
 DEN HAAG TELEF. 53506

*Nieuw Dansinstituut voor
 Statenkwartier en Duinoord*

SALONDANSEN, PLASTIEK, RHYTHMIEK
 Speciale methode voor kinderen
 (Proefles gratis)
HEILGYMNASTIEK

Inschrijving aan het Instituut, dagelijks v. 10—3
 en van 6.30—7.30. - Prospectus op aanvraag

J. E. VAN VEEN 's-GRAVENHAGE, Tel. 52981
 Van Hoornbeekstraat No. 63

**Eerste klas Schoenmakerij
 ... en Reparatie-Inrichting ...**

Extra bewerking voor **ABNORMALE EN GEVOELIGE VOETEN.**

Haagsch Instituut voor Handelsopleiding
 AZALEASTRAAT 51 — 's HAGE

Mondelinge en schriftelijke cursussen
 Boekhouden voor examens en practijk - Staats-
 huishoudkunde en Statistiek M.O. - Staatsinrich-
 ting M.O. - Nederl., Fransche, Duitsche
 en Engelsche correspondentie
 Methodisch spreken.

UITSLUITEND BEVOEGDE LEERKRACHTEN

**Aan de Leden
 van „Oost en West”**

Het bestaan van het „Koloniaal
 Weekblad” is, dit behoeft
 geen betoog, een levensbehoefte voor
 Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan
 steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw
 weekblad helpen financieren, met
 Uw inkoop te bevoordeelen en
 daarbij den naam van het blad te
 vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen
 in Uw orgaan te adverteeren, of
 door onzen reiziger bij Uw leve-
 ranciers een introductie te ver-
 schaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze
 rekenen?

DE UITGEEFSTER.

view, hetwelk de onlangs uit Indië teruggekeerde „Deterdingers” de goedheid hadden toe te staan aan een (of meer) der groote Indische dagbladen.

Aan andere bladen gaf dit aanleiding smalend het hunne te zeggen over deze uitgelokte gewichtigdoenerij. Zoo schreef (om een enkel blad te noemen) de „Planter” in zijn nummer van 31 Oct. o.m.:

„De, het tropische buskruit thans uitgevonden hebbende jongelui, zijn vóór hun vertrek van hier, geïnterviewd door de Nieuwe Soer Cour.... Tot in het merg van hunne beenderen geveid dat ze, blijkens dat verzoek om een interview, voor geestelijk vol werden aangezien, hebben de joncheeren zich zeer welwillend uitgelaten over hetgeen ze gezien en ondervonden hadden in het land van Jan Pieterszoon Coen....

„Wellicht zullen ze — imitation is the sincerest form of flattery! — het voorbeeld van Prof. Treub volgen en, over een half jaar of zoo, de Hollandsche boekwinkels overstroomden met de door hen geschreven standaardwerken over het rijk van Insulinde. Dat kan interessant en leerrijk worden! Leerrijk tenminste voor degenen, die willen weten welk idee ze zich niet van Indië moeten vormen....”

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.
 Hoofdzakelijke inhoud van No. 18 (31 Oct. '25). Groenbemesters op 6000 voet (vervolg van een artikel in No. 6). — Zoeklichten over den omtrek. Landbouw in Kenya (slot), door D. N. — De aardappelknolrups-ordonnantie. — De begroting van Landbouw, Nijverheid en Handel in den Volksraad (slot). — Bond van eigenaren van N.-Ind. thee-ondernemingen (statuten). — Iets over ananasvezel. — De vooruitzichten voor thee. — De Landbouwhoogeschool en de praktijk (vervolg).

De Taak. Algemeen Indisch Tijdschrift †.
 We ontvingen het, in den letterlijken zin van het woord, laatsste nummer van de Taak, want dit tijdschrift heeft met het Nr. van 7 Oct., na een ruim 8-jarig leven, opgehouden te bestaan. „Persoonlijke, zoowel als financieele oorzaken hebben tot het besluit geleid de uitgifte te staken. Sinds eenigen tijd reeds was het blad in den vicieusen cirkel geraakt, waarin een verzwakte financieele positie drijft tot vermindering van inhoud en verkleining van bestek en deze op hun beurt de werfkracht aantasten, die de financiën zou moeten verbeteren.”

De redactie van dit „radikaal onafhankelijke” blad houdt zelf eene lijkrede, in vele opzichten zeer merkwaardig en lezenswaardig tevens. De diepere oorzaken van het verscheiden uiteenzettend, zegt de redactie o.m.: „De inheemsche aanhang bleef, doch beperkte zich op weinige uitzondering na tot luisteren. Wel steeg juist in de afgelopen jaren het aantal der intellectueelen, die op uitstekende wijze de pen kunnen voeren. Voor zoover zij deel namen aan de discussies, die de cultuur-beweging begeleidden, en die aanvankelijk meermalen in de Taak een plaats vonden, werden zij opgenomen door de organen die het Java-Instituut geleidelijk tot stand bracht. En hen, die den politieken strijd wilden voeren, dreven (als gevolg van de in 1921 inzettende reactie) ontstemming en verbittering tot hechter aaneensluiting in eigen kamp, dat ieders kracht nog dringend noodig heeft.

Zoo dreef de Europeesche aanhang van de Taak naar rechts, de Inlandsche voor een belangrijk deel naar links af. Na acht jaar blijkt het blad, dat koers trachtte te houden, zoo ongeveer op Niemandland verzeild, midden tusschen de vijandelijke linies.

Dit punt van het programma bleek dan een te hoog gespannen verwachting der oprichters! De koloniale verhoudingen hebben zich zóo verscherpt, dat het gezochte „terrein van samenkomst” verlaten bleef liggen. Tot schade van Indië's rustige ontwikkeling!”

Gedachtig aan het onpartijdige standpunt van het Kol. Weekbl., inzonderheid op politiek terrein, moeten wij ons onthouden van rouwbeklag bij het overlijden van een orgaan, dat een zeer bijzondere plaats innam onder de Europeesche bladen welke leiding trachten te geven aan de nationale beweging in Indië. Maar wel willen we zeggen dat hij, die zich geroepen voelt, nu of later, te schrijven over Indonesische staatkundige onderwerpen, voor de zeer bewogen periode 1917—1925 een hoogst belangrijke wegwijzer zal vinden in de verschenen acht jaargangen van de Taak!

Wat nu den inhoud van 't laatsste Nr. betreft, deze is werkelijk belangrijk. „Over bezuiniging honderd jaar geleden”, schrijft de hr. v. Schilfgaarde een uitvoerige bijdrage, waarbij hij gelegenheid vindt vergelijkingen te maken tusschen het optreden van Gouv.-Gen. Van der Capellen en een eveneens „ethische” G.-G. van later tijd.

De analogie tusschen toen en nu acht schr. zeer merkwaardig. „Ook toen een ethische gouverneur-generaal, wien de tegenstander verweet de financiën in het honderd te hebben laten loopen, en dien de vriend bezong om een misschien wat onpractische, maar breeder op de toekomst gerichte politiek.”

De overige bijdragen zijn getiteld: Een pasar derma (te Bandoeng), door S. K(operberg). — De geestelijke kracht van den Islam. — De volkenpsychie. IX. Oost West (slot). X. De Madoerezen, door Dr. P. van der Elst. — Het oordeel van de Indonesische vereeniging over Boedi Oetomo. — Boekbespreking, enz.

Djawa. Tijdschrift van het Java Instituut.
 Inhoud van jaarg. V, No. 5 (Oct. '25). Een belangrijke Hindoe-Javaansche teekening op koper (voorstellende een vrouwefiguur, welke een kind draagt, het geheel omgeven door 36 regels Midden-Javaansch Kawi-schrift), door Dr. W. F. Stutterheim (met reproductie van bedoelde plaat). — De begraafplaatsen der oude regenten van Grisee voor, tijdens en na Compagnie's tijd (vide Jhr. Mr. J. K. J. de Jonge, „De opkomst van het Nederl. gezag over Java”, door R. A. A. Kromodjoio Adinegoro (met plaat). — Historie en mythe. II. De Pandawa's van Java, door M. V. Moens—Zorab. — Onkwetsbaarheid, door R. Tresna (beschrijving eener merkwaardige gewoonte onder de bevolking van Tasikmalaja). — Javaansche kunstvereeniging Krido Jatmoko. Jaarverslag over 1924. — De toonkunst van Bali, door J. Kunst en C. J. A. Kunst—van Wely, besproken door J. K. — Het tweede Volkshuisvestingscongres. — Het congres van het Java-instituut. De praec-adviezen over de waarde der Oud-Javaansche monumenten, door Dr. F. W. Stutterheim. — Boekbespreking. — Opgave van literatuur over Java en Madoera, verschenen buiten Nederlandsch-Indië gedurende 1924.

De Indische Mercur.
 No. 49 (4 Dec.). De particuliere proefstations in Nederl.-Indië. Voordracht gehouden te Utrecht, door Prof. Dr. F. A. F. C. Went. — Een rubbermarkt voor Medan. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoodat de overige vaste rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft recente literatuur over rubber.

De Indische Post.
 No. 47, van 24 Oct., bevat een vervolg van Jan Feith's schrijven aan zijn vriend W. O. J. Nieuwenkamp; onderwerp: Bali. — Willy Corsari schrijft over „Leed van Indië” (ouders in Indië, kinderen voor opvoeding en studie in Holland). — Interviewer schetst den persoon van Dr. G. J. Nieuwenhuis, zijn liefde voor lichamelijke opvoeding, en streven naar hervorming van het onderwijsstelsel in Indië, en strijd tegen de bureaucratie.

Economisch Statistische Berichten.
 In No. 518 (van 2 Dec.) hebben de volgende artikelen op Indië betrekking. De Indische financiën, door C. van den Bussche (slot). — Cultuur van jute-achtige gewassen en jute-textielnijverheid in Ned. Oost-Indië, door J. F. Metzelaar. — De zesde Ned.-Ind. Jaarbeurs en jaarmarkt te Bandoeng, door A. E. Simon Thomas.

De Aarde en haar Volken.
 De Nov.-afl. bevat weder een vervolg der boeiend geschreven „Moment-opnamen uit de dierenwereld van Sumatra”; verder is er in opgenomen de beschrijving van een vacantie-tochtje naar den krater van den Lawoe op Java.

De Indische Loods.
 No. 42 (van 30 Oct.) bevat o.m. De rijstcultuur in het gedrang? door W. F. K. — Provinciale Raad en Regentschapsraden. Een nieuwe taak voor den Politiek-Economischen Bond. — Het arbeidsvraagstuk in Ned.-Indië (ontleend aan het Kol. Tijdschrift). — Voordrachten over hygiëne. Gezondheid is welvaart.

Vrijzinnig Weekblad.
 Uit den inhoud van No. 31 (31 Oct. '25). Het G. E. B. E. O. (= Gemeentelijk Electriciteitsbedrijf Bandoeng En Omstreken), door J. J. B. Ostmeier. — Het Tegalsche gekkenhuis (vriendelijke opmerkingen aan den gemeenteraad van Tegal, naar aanleiding van vrijheidsbeperking der gemeente-ambtenaren). — Kiesrecht gemeenteraden en evenredige vertegenwoordiging. — Enz.

Missie en Zending.
 Annalen van het Missiehuis te Tilburg. Dec. '25. Eerste begin van den R.K. Gosiendienst op de Kei-eilanden. Naar herinneringen van Justinus Melatu van den stam der Renjoets beschreven door Pr. J. van

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
 Anna Paulownastraat 30a, Tel. 34947
 DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Coiffure - Manicure - Massage
 Permanent Waving

N. BERTRAM, AMSTERDAM
 „MAISON MIGNY”
 KALVERSTRAAT 196 TELEF. 48504

ZOUTMANSTRAAT 42 **DE RENTEKAS** 's-GRAVENHAGE

Effecten - Coupons - Rekening-Courant

Spaarkas renteverg. 4 pCt. Safe-Inrichting

den Bergh (vervolg). — Melaatschen op Kei, door Br. D. Kop.

Het Missiewerk, Nov. '25. Indië en de Indische missies (overzicht van de Protestantische zending in Indië, met verwijzing naar een artikel: „De organisatie van het Zendingswerk van onze Protestantische Broeders” in een vorige afl.). — Artikel 123 en de nieuwe Goeroe-ordonnantie (ontleend aan de Maasbode).

Berichte der Rheinischen Missions-Gesellschaft, Nov. '25. Ein Gang durch die Batakmission im Jahre 1925. Nach den Berichten der Missionare und der Pandita Batak, von J. Warneck. — Letzte Erlebnisse in Neu-Guinea vor dem Scheiden, von W. Blum (Schluss).

De Gids.

In de Dec.-afl. van dit maandschrift is in extenso opgenomen de rede over „Indië's staatkundige ontwikkeling” welke de oud-Gouverneur-Generaal Mr. J. P. Graaf van Limburg Stirum den 6en Nov. heeft uitgesproken in het groot-auditorium der Leidse Hoogeschool.

Het schijnt overbodig om te dezer plaatse een overzicht te geven van den inhoud dezer rede; uit den aard der zaak heeft de dagblapers er ruimschoots aandacht voor gevraagd. De N.R.Ct. wijde zelfs aan de beschouwingen van Mr. v. L. S. eene Nabetrachting, welke de Prov. Groninger Courant zich veroorloofde openlijk toe te schrijven aan Prof. van Vollenhoven, hetgeen echter door dezen, in een later Nr. (18 Nov.) van genoemd blad, met nadruk werd afgewezen.

Vademecum voor het personeel van het mijnwezen. Afzettingen van nuttige delfstoffen, door P. Hövig. Tweede verbeterde druk. Met afbeeldingen. (Batavia, Landsdrukkerij).

The Dutch East Indian florin in 1924; and The Dutch East Indies in 1924, by A. Ph. van Deventer. (Commercial Holland, Dec. '25).

Indische wanscheppels, door S. Kalf. (De Ind. Verlofganger, 4 Dec. '25).

De strijd tegen het Communisme in Ned.-Indië en het gewijzigde Regeerings-Reglement, door Dr. D. J. Huis-hoff Pol Sr. (Haarlem, H. D. Tjeenk Willink). (Overdruk in brochurevorm van een beschouwing in Vragen des Tijds van Nov., waarop in het Kol. Weekbl. van 21 Nov. de aandacht werd gevestigd).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, 1925, No. 44. (Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden te Weltevreden).

Jaarverslag der haven van Semarang 1924. Met kaart: Ontwerp zeehaven Semarang. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Langs de Westkust (van Sumatra). Uit een reis-dagboek van Willy Corsari. (Vrije Arbeid, Nov. '25).

De landbouw in Suriname, door R. Fränkel. (De Planter, Orgaan der Vakvereniging voor Assistenten in Deli, 31 Oct. '25).

BOEKAANKONDIGING.

De bij de Uitgevers-Maatschappij „Elsevier” verschenen roman van den bekenden schrijver Ernest Poole „Zijn gezin”, (goed) vertaald door G. W. Elberts, geeft een uitstekende schildering der Amerikaansche zeden in een gezin uit den beschaafden stand. Belangwekkende lecluur, waar de begrippen en opvattingen in dien stand niet beter of slechter zijn dan, — maar in vele opzichten geheel anders dan in Europa.

Suriname.

Men heeft in onze goede kolonie eigenaardige, periodiek terugkeerende bevestigingen. Onder het opschrift „Onmogelijk” deelt „Suriname” van 9 October daarvan een merkwaardig staaltje mede:

„Sedert jaren worden door visschers, die daartoe vergunning hebben bekomen van het ter zake bevoegde departementshoofd, netten in de Surinamerivier uitgeworpen en wel in het ressort van de districts-commissarissen van Boven- en van Beneden-Suriname. Deze arbeid kan door de visschers niet anders worden verricht dan met zoo weinig mogelijk kleeven aan het lichaam, gezien het gevaar voor het leven verbonden aan een compleet plunje tijdens de visscherij. Men bepaalde zich dan ook meestal tot het dragen van een lendendoek en de visschers hebben te voren nimmer

een bemerking hierover gehad. Sedert den laatsten tijd echter wordt door het districtsbestuur te Domburg geëischt dat zij zich geheel kleden, ook bij het uitwerpen der netten. Zelfs heeft een visscher kort geleden terzake reeds terecht gestaan voor de Ommegaanden rechter en is gestraft met een geldboete.”

Tot zoover het blad.
Op onze reizen hebben wij meermalen visschers in het modderige water langs de rivieroeveren zien staan bij het uitzetten of inhalen hunner netten. Hun kleedingstuk bestond uit een „kamisa”, van het Portugeesche woord „camisa” (chemise), dit kleedingstuk echter teruggebracht tot de eenvoudigste proporties. Men stelde zich voor hoe zoo'n volledig gekleede visscher er uit zou zien na het uitzetten en inhalen der netten. De kamisa is bij dit bedrijf het enig passende kleedingstuk. Weten de districtsboorden in Suriname niet hoe het zwembroekje er uitziet, waarin hier de mannen hun zee- of zonnebaden nemen?
Waartoe die onnoozelooze voorschriften?

„De West” van 6 November ontving het volgende communiqué:

Zooals bekend zullen op 7 Februari 1926 H.M. de Koningin en Z.K.H. de Prins der Nederlanden hoogerderzelve 25-jarige echtvereniging vieren.

Ofschoon dit zilveren feest, op uitdrukkelijk verlangen van Hare Majesteit, in den huislijken kring van het vorstelijk gezin zal gevierd worden, zal het toch niet ongemerkt aan het Nederlandsche Volk voorbijgaan.

In Nederland en de overzeesche gebiedsdeelen zijn dan ook comités gevormd, teneinde op stoffelijke wijze blijk te geven van medeleven van het gansche Nederlandsche volk in deze voor onze Koninklijke Familie zoo gelukkige gebeurtenis.

Te dezer stede hebben mr. S. D. de Vries, mr. A. van Traa en de heer R. D. Simons, — die tevoren het dagelijksch comité van het Huldigungs Comité 1923 hebben uitgemaakt — in de overtuiging, dat Suriname bij de andere gebiedsdeelen van het Koninkrijk niet zal willen achterblijven, zich in comité gesteld, met het doel gelden in te zamelen, opdat ook de Surinaamsche bevolking, zij het op bescheiden wijze, aan de door haar ten deze gekoesterde belangstelling uiting zal kunnen geven.

Het ligt in het voornemen van genoemde heeren om, zoo eenigszins mogelijk, het geschenk hier van Surinaamsche grondstoffen te doen vervaardigen.

Uit hetzelfde blad knippen wij het volgende:
De heer van Erpecum heeft de volgende motie gericht tot den gouverneur, ingediend bij de Koloniale Staten:

De Koloniale Staten, overwegende, dat ook onder het bestuur van Uwe Excellentie is voorgekomen, dat aan landsdienaren ongevraagd ontslag uit 's lands dienst is verleend zonder dat de betrokkenen tevoren in de gelegenheid waren gesteld om van tegen hen ingebrachte bezwaren behoorlijk kennis te nemen en daarop te worden gehoord;

overwegende voorts, dat, indien al in gevallen van ongevraagd ontslag van landsdienaren, in de betrekkelijke resoluties de redenen daarvan zijn opgenomen, deze eenzijdig en in hoogste instantie door het bestuur zelf zijn vastgesteld en geformuleerd;

overwegende, dat aldus de waarborgen ontbreken voor het nemen van rechtvaardige en behoorlijk gemotiveerde beslissingen vereischt, en het naar het oordeel van dit college dringend noodig is om in die leemte te voorzien;

hebben de eer zich tot Uwe Excellentie te wenden met het verzoek, dat:

1o. vóór het verleenen van ongevraagd ontslag aan landsdienaren dezen in de gelegenheid worden gesteld om van de tegen hen ingebrachte bezwaren behoorlijk kennis te nemen en daarop te worden gehoord;

2o. in geval van ongevraagd ontslag uit 's lands dienst alleen op uitdrukkelijk verzoek van de betrokkenen in de betrekkelijke resoluties de redenen worden opgenomen, die tot het ontslag hebben geleid, en gaan over tot de orde van den dag.

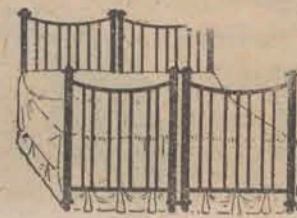
In het „Algemeen Handelsblad” van 1 December (Avondblad) belangwekkende beschouwingen van Prof. K (ielstr.) a over „opcenten op de Surinaamsche invoer-rechten”. De schrijver wijst, o.i. zeer terecht, op de na-deelige gevolgen voor de kolonie.

W. J. M. SIMÓNIS'

BEDDENMAGAZIJN

GROENMARKT 34

TEL. 14420 HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN - MATRASSEN
DEKENS

ONZE „PHOENIX” MATRASSEN (Gedep.)
OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGENAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

BURGERS' FOTOHANDEL

STEENSTRAAT 84 . ARNHEM.

EN GROS EN DETAIL

Tropencamera's, 9 x 12, dubbelbodem uittrek, voor platen en filmpacks, ho'gfijn gepolijst, zwaar koper beslag, geel leder balg, koperen chassis in étui, dubbel anastigmat, f: 4.5 in compur ad f 85.- per stuk.

Prima metalen Tropencamera's, 9 x 12, dubbel bodem uittrek, voor platen en filmpacks, dubbel anastigmat, f: 5.4 met 3 chassis in étui ad f 45.- per stuk.

Metalen Tropencamera's, 9 x 12, tandradinstelling E. R. applanat f: 7.2 ad f 17.50 per stuk.

Prima Klappcamera's, 9 x 12, met 2 chassis, applanat f: 8 ad f 9.75 per stuk

Filmpack Chassis, 9 x 12, ad f 1.60 per stuk.

Cassetten, 9 x 12, ad 55 cts per stuk.

Automatische Ontspanner voor moment ad f 3.25 p. st.

Automatische Ontspanner voor tijd en moment f 6.- p. st.

Metaal Stativen, 4-deelig, f 3.50 per stuk, 5-deelig f 4.50 per stuk, 7-deelig f 5.75 per stuk, alle prima koper.

Ledertassen, 9 x 12, krokodilpeising fluweel gevoerd, ad f 5.25 per stuk.

Verder AGFA Filmpaks en Rollilms, etc.

Conditie: 1/2 bij bestelling, 1/2 onder re mbours.

Verpakking 3 pCt. der factuurwaarde.

Bij Engrosafname reductie.

HUISBRAND

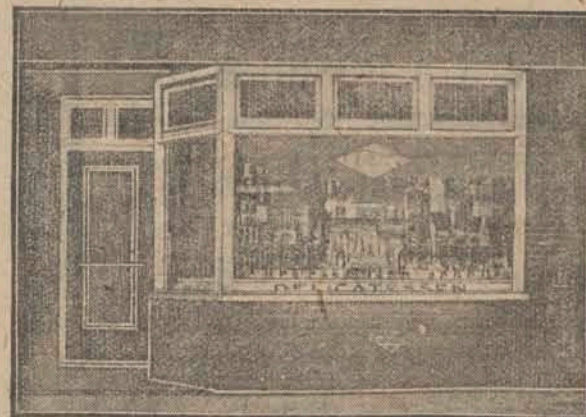
HAAGSCHE BRANDSTOFFENHANDEL
H. V. BEUSICHEM JR.
THOMSONLAAN 113, h. Valkenboschk., Tel. 36409

INDUSTRIEKOLEN

N.V. „DE GASTRONOOM”

Comestibles en Kruidenierswaren tegen concurrerende prijzen

Goudsbloemlaan 112 - DEN HAAG - Telefoon 32486

N.V. Manufacturenmagazijn HET ANKER

Veenstraat 49 'S-GRAVENHAGE Tel. 12491

Lingeries - Tricotages - Confectie

UITZETTEN voor de Tropen

VOETLIJDERS
 Onze SPECIALE modellen
 SCOEISEL
 voor zeer gevoelige en
 afwijkende voeten

en onze groote sorteering
VOETHULPMIDDELEN
 kunnen ook **U** helpen

D. HESS & Z^o
 Heerenstraat 12 B, Den Haag

Vraagt gratis Brochure.

**NEDERLANDSCHE
 HANDEL - MAATSCHAPPIJ**

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
 Statutaire Reserve - 20,536,861.-
 Buitengewone Reserve - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
 Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
 Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
 Incasseeringen en Financieringen.
 Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
 Reiscredietbrieven.
 Deposito's.
 Rekeningen-Courant.
 Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

DE BAS & Co., Bankiers
 HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
 BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

30326 TELEFOON-30326

**GEGONTR. PARTIC. NACHT
 VEILIGHEIDS-DIENST**

13 VAN BLANKENBURGSTRAAT 135

Gecontr. Particuliere Nachtveiligheidsdienst
 Dir.: TH. KETJEN, Oud-Off. O.I. L.
 Eerste inrichting van dien aard in Nederland
 Kantoor: VAN BLANKENBURGSTRAAT 13c,
 DEN HAAG — — — Tel. 30326

Electrische- en
 Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting
GEZ. v. d. BOSCH & Co.
 Dirk Hoogenraadstr. 168, Scheveningen

Eigen waterinstallatie
 Beslist zacht water

ZENDT PRIJSCOURANT OP AANVRAAG
 Speciaal ingericht voor het wasschen van
 GORDIJNEN en FIJNGOED

ONDERLINGE LEVENSVZERZEKERING VAN EIGEN HULP
 Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Voorrij Zuid.

Gunstige Tarieven en Verzekeringsvoorwaarden.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de **O. L. V. E. H.**

.....Indien nu echter de regeering door de invoer-
 rechten te verhoogen, den voet, waarop Suriname met
 het buitenland ruilt, moeilijker maakt, waardoor de
 uitvoer eveneens noodzakelijk moet afnemen, werkt zij,
 vreezen wij, haar eigen bezuinigingswerk tegen. Zij be-
 moeilijkt de productie, den ruil met andere landen,
 de bron van welvaart en zal, wil zij het peil der laat-
 ste handhaven, dus haar toeslag moeten verhoogen.
 Doet zij dit niet, dan gaat het land achteruit. Wat aan
 den eenen kant door de opcenten binnenkomt ter be-
 taling van de crisisuitgaven wordt aan den anderen
 kant verloren door de opbrengst aan andere middelen."

Gelijksoortige beschouwingen vinden wij in een in-
 gezonden stuk in „Suriname" van 16 October, onder
 het hoofd „De Belastingdruk versus de Handel".
 Prof. K. merkt op dat „zoals ook hier te lande en
 in Oost-Indië het geval was, de voedselvoorziening in
 den oorlogstijd een te kort (heeft) opgeleverd en al
 kan men zich met betrekking tot Suriname afvragen,
 of er voldoende gedacht is aan de mogelijkheid om
 het tekort aan voedingsmiddelen, dat dreigde te ont-
 staan, te overwinnen door den aanplant van rijst in
 Suriname zelf, er was in die jaren niet veel tijd tot
 overwegen en de noodzakelijkheid van snel te hande-
 len liet niet steeds toe alle andere mogelijkheden te
 onderzoeken, zeker niet om proeven te nemen."

Hiertegen moeten wij opmerken dat het aan pogingen
 om in die dagen de rijstcultuur te bevorderen niet ont-
 broken heeft. Wij herinneren ons de reizen van den
 toenmaligen Gouverneur, den heer Staal, naar alle deelen
 der kolonie om de kleine landbouwers aan te spo-
 ren om rijst aan te planten en met goed succes. Ook
 de plantages hebben toen rijst aangeplant. Maar van
 rijst alleen kon men niet leven. Dat de oppervlakte in
 cultuur met rijst zoozeer is toegenomen is een gevolg
 van den oorlogstijd.

In verband met het bovenstaande nemen wij hier uit
 „De West" van 27 October de volgende mededeeling
 van den Directeur van landbouw over:

„De opgaven, welke van de verschillende vestigings-
 plaatsen en andere rijsteultures zijn verzameld, geven
 als het totaal van den thans te verwachten oogst een
 hoeveelheid van ruim 11 miljoen K.G. padi.

Men kan veilig aannemen, dat er aan deze schatting
 tenminste 10 pct. ontbreekt als te weinig opgegeven.
 Van den ouden oogst is een overschot nog aanwezig,
 dat op 1.5 miljoen K.G. wordt geschat.

Op grond dezer getallen mag men aannemen, dat er
 thans ongeveer over ruim 13.5 miljoen K.G. padi wordt
 beschikt.

Indien na de lange droogte de regens vroeg inval-
 len, zal er zeker een niet onbelangrijke oppervlakte
 rijst worden doorgeteeld en opnieuw gezaaid voor den
 oogst in April, welke den dan gebruikten voorraad op-
 nieuw zal aanvullen.

Waar het gebruik van rijst in Suriname ongeveer
 berekend wordt op ruim een miljoen K.G. padi per
 maand, kan er vastgesteld worden, dat er tot den vol-
 genden oogst in October 1926 meer dan voldoende rijst
 in Suriname zal wezen voor het gebruik der bevolking.

Onder deze omstandigheden bestaat er zeker geen
 aanleiding rijst uit den vreemde in te voeren, doch wel
 om zich op den uitvoer toe te leggen."

De heer A. P. Penard zet zijne interessante artikelen,
 in „De Periskoop" van 3 October aangevangen, over
 den „Caraïbischen Pujai", voort. Tot onze spijt lee-
 nen die artikelen zich niet voor een korte samenvat-
 ting.

De Ingenieur C. L. van Nes, die benoemd is tot ge-
 woon hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te
 Delft, heeft zijn eerste mijnbouwkundige werkzaam-
 heden aangevangen in Suriname.

Curaçao.

De Emigranten van Cuba.

De door den heer Kwartz op Cuba bijeengebrachte
 Curaçaoënaars, 200 in getal, die naar hun land terug
 wilden, zijn ingescheept op de Arubaansche golet *Ave
 Maria*. Op of kort vóór 22 September van Puerto Padre
 vertrokken, hadden zij eind September of begin Octo-
 ber op Curaçao kunnen zijn. 29 October waren zij er
 nog niet. 13 October was de *Ave Maria* gezien door de
Stuyvesant tusschen Cabo la Vela, aan de Westkust van
 Guagira en de Monkey-eilanden. Men heeft er den ka-

pitein van de *Stuyvesant* een verwijt van gemaakt, dat
 hij, niettegenstaande de seinen, die men op de golet
 gaf met een aan een stok gebonden vlag, doorgevaren
 is. Ook zou er een roeiboot uitgezet zijn door de *Ave
 Maria*. Een en ander heeft er toe geleid, dat de kapitein
 en eenige leden van de bemanning van de *Stuyvesant*
 een verklaring voor den procureur-generaal hebben af-
 gelegd. De *Amigoe* verhaalt omtrent dit verhoor:

De kapitein N. Selhorst Harlog verklaarde op kort
 afstand een driemastschoener gezien te hebben, met
 een Hollandsche vlag half stok, maar geen witte vlag
 te hebben opgemerkt.

Toen de stoomboot dichtbij kwam, zag hij langs den
 schoener een roeiboot met menschen er in, wat aan
 den stuurman de opmerking ontlokte: „Het lijkt wel
 of ze daar een lijk over boord zetten."

Daarna werd de vlag weer in top geheschen en later
 weer geheel neergehaald. De kapitein heeft heelmaal
 niet den indruk gekregen, dat het schip in nood ver-
 keerde of om hulp vroeg. Hij was op zoo'n geringen
 afstand, dat hij zeker zou hebben opgemerkt, als de
 menschen om hulp hadden gevraagd.

De schoener zeilde goed door en het scheen hem aan
 niets te mankeeren. De kapitein kon natuurlijk niet
 beoordeelen of er gebrek aan water of voedsel was,
 maar de kust was zoo dichtbij, dat de schoener nog
 dienzelfden avond of zeker den volgenden morgen Rio
 Hacha had kunnen bereiken.

De kapitein heeft niet gestopt, omdat de schoener
 geen gebruik gemaakt heeft van de noodseinen, die
 volgens de internationale bepalingen zijn voorgeschre-
 ven.

Een stuurman van de *Stuyvesant* heeft ook den in-
 druk gekregen, dat met de roeiboot een lijk overboord
 gezet werd, en vond geen reden om te stoppen, nood-
 seinen zag hij niet.

Echter werd ook Johannes Fraay, een kustmatroos
 van de *Stuyvesant*, gehoord, die verklaarde Dinsdag
 middag 13 October, 's middags ten 2 uur, ter hoog-
 van Rio Hacha een driemastschoener in het Zuid West
 ten te hebben gezien, die in Oostelijke richting voer.
 Deze schoener maakte op hem den indruk om hulp
 te vragen, daar hij aan den 2en mast een witte vlag
 en aan den top van den 3en mast halfstok de Holland-
 sche vlag geheschen zag.

Toen de *Stuyvesant* de bark voorbijvoert tot op een
 afstand, die de breedte van onze haven kan bedragen
 hebben, werd van den schoener een boot te water ge-
 laten, die in de richting van de *Stuyvesant* geroeid
 kwam. Doch de stoomer verminderde geen vaart en
 stoomde door. Aan boord van den zeiler waren zeer
 veel menschen, die wuifden.

De schoener scheen in goede conditie.

Bij deze verklaring sluit zich eenigszins aan die van
 den Venezolaanschen passagier Vicente Laya. Ook deze
 zag de vlag half stok hangen. Hij zag, toen de stoom-
 boot nabij den schoener kwam, dat een roeiboot werd
 uitgezet en in de richting van de stoomboot werd ge-
 roeid, terwijl de zeiler bleef liggen (*capia*) met slappe
 zeilen. De *Stuyvesant* vervolgde zijn koers.

Deze passagier heeft niet gezien, dat de vlag-half-
 stok later weer geheschen en daarna weer gesireken
 werd. De heer Laya kreeg den indruk, dat de bark
 verbinding zocht met de stoomboot en dat de gegeven
 signalen voor de *Stuyvesant* bestemd waren, want een
 andere boot was er niet in de buurt.

Het Amsterdamsche *Handelsblad* heeft een mede-
 deeling van de directie der *K. W. I. M.* ontvangen, dat
 een door den kapitein wegens wangedrag gestraften
 Curaçao'schen schepeling den kapitein zou beschuldigd
 hebben en zijn verklaringen in strijd met de waarheid
 zijn.

Intusschen zijn er berichten gekomen, dat de *Ave
 Maria* vier dagen later Rio Hacha is binnengeloopen om
 proviand en water. Daar moeten 100 passagiers aan
 wal gegaan zijn, die niet meer met de golet mee wil-
 den. Van lekkage of ziekte was niet gebleken. Dit be-
 richt is binnengebracht door de *Neptunus* van de
 C. S. M., die erop uit gegaan was om de *Ave Maria*
 op te sporen. Zaterdag den 17den October was de golet
 echter weer van Rio Hacha vertrokken.

De *Amigoe* wijst nog op het groote aantal passagiers
 van de *Ave Maria* en de blijkbaar onvoldoende provian-
 deering. Het blad zegt, dat onder gouverneur Helfrich
 bepalingen gemaakt werden omtrent het maximum
 aantal passagiers en de levensmiddelenvoorziening van
 zeilschepen, die uit de havens der kolonie uitvaren, en
 vindt het vreemd, dat het gouvernement nu zelf zoo
 anders gehandeld heeft.

De heer Kwartz heeft in de *Amigoe* daarop de zee-

Gepantserde Hut- en Ruimkoffers
 in alle maten
 TEVEN'S REPARATIE-INRICHTING
 Speciaalhuis in alle soorten Honden-artikelen
 Honden-brood en -geneesmiddelen
WILH. TOONEN - DEN HAAG
 3 GOUDSBLOEMLAAN t/o Postkantoor

J. J. HOLTZAPFEL - Juwelier
 Thomsonlaan 112 - DEN HAAG - Tel. 32844

TAFELGEREI IN GERROWÉ ALPACCA
 ... en GERROWÉ SILVER-PLATE ...

Speciaal geschikt voor Indië

Bezoekt zonder eenige verplichting ons Magazijn

MAISON BLOM

2e Schnytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

**Het adres voor
 Diners aan huis bezorgd**

**Vleeschhouwerij en Spekslagerij
 annex Fijne Vleeschwaren**
 Danckertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat
 DEN HAAG - TEL. 35975

*Levert uitsluitend eerste kwaliteit
 versch RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH
 tegen sterk concurrerende prijzen.*
 Aanbevelend: C. D. WESTPHAL.

waardigheid van het schip betoogd, ook met een 200 passagiers.

De juist ontvangen mail meldt de behouden aankomst van de golet en de emigranten. Nadere bijzonderheden de volgende week, naar wij hopen.

Autorijders.

La Cruz deelt mee, dat in den laatsten tijd verschillende chauffeurs van auto's gestraft zijn met intrekking van hun rijbewijs voor den tijd van 1 tot 4 maanden. Van één zou het rijbewijs zelfs voor goed zijn ingetrokken.

Rustoord.

In de Amigoe lezen wij, dat de Piscaderabaai met omliggend terrein door het gouvernement is verkocht aan de C. P. I. M., die, naar verluidt, het plan heeft daar een Rustkuur-oord (berekend op ± 20 logé's) te vestigen voor haar employé's van de C. P. I. M. en van de Caribbean Oil Cy van Maracaibo. De concessie van den heer J. E. van der Meulen alhier, die hier reeds begonnen was een gedeelte dezer baai voor een moderne badplaats in te richten, werd voor f 10.000 afgekocht.

Koloniale Raad.

De voorgestelde verandering van de verordening op het notarisambt is door den Kolonialen Raad aangenomen.

Waterverkoop.

Het water begint schaarsch te worden. De verkoop van water door de ezekarren en trucks is weer in volle actie. Op den Berg van Pietermaai is de prijs van één blik water al tot 20 à 25 cts. gestegen. (A. d. C.)

Ijsfabriek.

Naar wij vernemen zal de ijsfabriek op het Rif binnenkort, nu de nieuwe machines bijna geheel zijn opgesteld, met grootere capaciteit gaan werken, wat dringend noodzakelijk is. Tot nu toe was het onmogelijk aan alle aanvragen te voldoen. Nog dagelijks is het dringen en vechten bij de verkoopplaatsen om een hoeveelheid ijs machtig te worden. (A. d. C.)

Stadslijnen.

De Amigoe deelt mee, dat de heer Manrique Capriles voornemens zou zijn autobussen te laten rijden van de Breedestraat, Willemstad, naar Schaarloo.

Uit den Verrren Vreemde.

Genève - Locarno - Genève.

Wij behooren niet tot hen, die gelooven dat met afschaffing van het wapen de strijd ook uit de wereld zal zijn, maar wij gelooven wel dat, als de wereld den wensch en den wil toont om het wapen af te schaffen, in dien wensch en in dien wil een hoog te stellen streven tot uiting komt om aan recht boven geweld voorkeur te geven. Wij behooren niet tot hen, die de ontwapeningskwestie bij de regeling der internationale verhoudingen als het belangrijkste van alle vraagstukken naar voren willen dringen, maar wel kennen wij bij alle belangrijke internationale vraagstukken aan de oorlogskwestie een zeer voorname plaats toe, en daarom gelooven wij, dat wie den vrede wil op economisch-, politiek-, financieel-, rassengebied, altijd en steeds daarbij heeft te overwegen enerzijds in hoe ver mag het bereikte meewerken tot verdere wapenvermindering? anderzijds in hoe ver laat de algemeene wereld-ontwapening reeds toe om over economische-, politieke-, financieele-, rassenvrede te denken?

Viel ons niet gemakkelijk ons pessimisme te blijven laten toen in den zomer van 1924 het veelbelovend protocol van Genève der wereld als een blijde boodschap werd voorgelaten. En 't gaf ons geen vreugde toen gelijk te krijgen in dit ons gemis aan geloof.

Aan het protocol lag de gedachte tot grondslag, dat een oorlog geen ruzietje meer is tusschen twee staten, maar dat 't internationalisme, het gemeenschapsgevoel der staten reeds zoo ver gevorderd zou zijn, dat de staat, die tegen een ander optrekt, voor die daad verantwoordelijk zou staan tegenover die geheele gemeenschap. De Volkenbond zou erbij te pas komen. De staat, die tegen een Volkenbondsbeslissing in toch er op in zou slaan, zou als oorlogsmisdadiger den Volkenbond tegenover zich vinden. Wij konden aan 't succes van de stelling toen niet gelooven, terwijl Amerika, Duitsland, Turkije, Rusland geen lid van den Volkenbond waren en ook geen geneigtheid toonden tot medewerking, terwijl tevens de verhouding Japan—Ame-

rika geenszins vriendelijk was, de te Washington gesloten vlootbeperkings-overeenkomst ten spijt, en terwijl bovendien de Britsche dominions blijk gaven zich nooit door een Volkenbondsbeslissing te willen laten dwingen tot eenigerlei actie, waartoe zij niet uit eigen vrijen wil zouden hebben besloten.

Is 't protocol van Genève verongelukt, geheel zonder betekenis is de inspanning toch niet gebleven. Vooreerst is door de deliberaties opmerkzaamheid gevraagd voor de bedoeling van eenige punten in het pact van den Volkenbond, over wier strekking misverstand dreigde te ontstaan. Dan hebben landen, die, erg voorbarig, al meenden geen plicht tot zelfverdediging meer te hebben en elke neutraliteitsmogelijkheid opgeheven te zien door het pact van den Volkenbond, leeren inzien dat het zoo ver nog niet is, op lange na nog niet is, en dat, praktisch en actueel gedacht, alle oude verplichtingen van zelf-veilig-stellen nog ten volle gelden. Maar de poging om 't protocol van Genève te verkrijgen had ook, en dit was een mooi resultaat, duidelijk doen uitkomen hoe bij zeer velen het ernstig verlangen bestaat om tot meer vreedelievende verhoudingen tusschen de naties te komen en om dit in een overeenkomst vast te leggen, op de drieënheid van veiligheid, arbitrage, ontwapening.

't Zijn vooral Frankrijk en Engeland, die zich beijverd hebben, te redden wat in deze te redden is, particeel al vast te bereiken, wat voor het geheel nog illusie moet blijven. Zoo is na de Volkenbondsverg. van Sept. 1925, weer te Genève, Locarno ontstaan. Locarno is niet uitdrukkelijk een verdrag tot wapenvermindering, het legt geen plicht tot beperking van de bewapening op, maar de overeenkomst is toch gegrond open gericht op den wensch van allen om zich van den wapendruk te ontlasten. En na de onderteekening te Londen der verdragen, die te zamen de overeenkomst van Locarno uitmaken, reisden kopstukken, die hoofdfiguren waren bij dit succes, dan ook dadelijk weer naar Genève om daar bij een zitting van den Raad van den Volkenbond de kroon op den arbeid te doen zetten, daar deze Raad nu overweegt: in hoever mag het bereikte meewerken tot verdere wapenvermindering? Terwijl wij dit schrijven zijn te Genève drie leden van het Britsche kabinet aanwezig: Sir Austen Chamberlain, minister van buitenl. zaken, Amery, minister van koloniën en lord Cecil, minister zonder portefeuille, Frankrijk is vertegenwoordigd door Paul Boucour, wellicht komt Briand er zelf ook nog.

Nu loope men met zijn verwachtingen weer niet verder dan tot gebillikte kansen. Men heeft te Locarno geen formule gevonden om de veiligstelling van alle staten die, toch au fond hetzelfde wilden, naar één voorbeeld vast te stellen. Zoodoende zijn er zelfs 9 verschillende verdragen opgesteld, die b.v. voor Polen, Tsjecho-Slowakije, België, Frankrijk verschillend zijn opgesteld. Wel heet Duitsland er 'n voor 't eerst geheel als gelijke aangezet te hebben, maar de verdragen berusten voor een belangrijk deel toch nog op wantrouwen in- en vrees voor een eenmaal weer op krachten gekomen Duitsland. De oorlogskans wordt ook niet uitgesloten. Aan den Raad van den Volkenbond wordt ingeval van een oorlogsbedreiging een rol, en taak en stem toegekend, maar als die Raad niet tot een eenstemmige beslissing komt, en partijen niet tot inkeer komen, is toch geen ander middel beschikbaar om oorlog te verbieden. In eenige der verdragen (Duitsland en oostelijke buurstaten) wordt de oorlogsmogelijkheid dan in de verdragen zelf nog erkend, in andere (Duitsland, Frankrijk, België) wordt zij blauw-blauw gelaten. Elk der verdragen is gericht tegen een daarbij bepaald gedacht dreigend gevaar, en er is dan een mogendheid (b.v. Frankrijk voor Polen), of er zijn eenige mogendheden (b.v. Engeland, Frankrijk en Italië voor België), die zich tot waarborgen maken ter bescherming tegen dat bepaald gedachte gevaar. Komt hierin de oorlogsgedachte alsnog ten volle tot uitdrukking, in de weigering van Groot-Brittannië en van Italië om zich mede garant te stellen tegen een bedreiging van Polen of Tsjecho-Slowakije, ligt zelfs een verloochening der gedachte van internationale verbroedering en van internationalen waarborg, waarop de Volkenbond zijn wereldvrede zou willen grondvesten. De Britsche dominions zijn ook nu afkeerig gebleven van verplichte bemoeienis met aangelegenheden van landen en zaken, die hun rechtstreeks niet aangaan. Er zou, naar men beweert, ook petroleum-politiek mede in 't geding zijn.

Locarno heeft dus nog geen boodschap van eeuwige vrede durven brengen tusschen de landen, die onderteekenaars naar Londen hebben gezonden. Men mag van de nu geopende besprekingen te

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote op-lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*

UTRECHT.

Stichtsch Bouw- en Woningbureau
 Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81

Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor Landhuizen en Villa's, enz. enz.
 Aankoop, Verkoop en Verhuren van vaste goederen en gemeubileerde percelen.
 Directeur: P. A. EBELING, Architect

Beteekent: Toezicht Op Kinderen Uit Nederlandsch Indië.

TOKUNI zoekt voor kinderen uit Indië een geschikt gezin in Holland, is een financieele tusschen-schakel tusschen de ouders in Indië en de pleegouders in Holland, controleert het gezin en het Kind, zorgt voor het kind, ook in de vacaties, houdt geregeld briefwisseling met de ouders in Indië en staat de pleegouders bij in alle ernstige gevallen, het kind betreffende. Haar vertegenwoordigers in Indië worden telegrafisch op de hoogte gehouden van zeer ernstige gebeurtenissen, het kind betreffende.

Alle inlichtingen kunnen worden gegeven door de vertegenwoordigers Prof. Dr. J. H. Boeke, Adviseur van het Volkscredietwezen te Weltevreden, J. H. Nieuwenhuys, Resident van Soerabaja te Solo, Dr. J. G. J. A. Maas, Medan, Fred. Oudschans Dentz, Paramaribo, Suriname, J. H. Perret Gentil, Willemstad, Curaçao, en door den Directeur van TOKUNI, tevens Directeur van de Maatschappij „ZANDBERGEN" te Amersfoort.

ZANDBERGEN.

Instelling tot opvoeding door middel van gezins-verpleging van kinderen zonder onderscheid van leeftijd, stand en gezindte, die het ouderlijk huis moeten missen.

Steunt deze nuttige instelling door Uw lidmaatschap (f 5.— p. j.) of als begunstiger (f 2.— p. j.)

DIRECTEUR Jhr. W. A. ORTT. AMERSFOORT.

A. HENRY - HORLOGERIE

DEN HAAG UTRECHT

Fred. Hendriklaan 248 Twijnstraat 34

EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË

CASSA MARIS
 Bedden- en Meubelmagazijn
 NEPTUNUSSTRAAT 76-78
 DEN HAAG

Vakkundig Reparatie-Atelier
 voor Stoffeederij,
 Bedden, Matrassen en Marklezen

J. H. STRIK & ZONEN
 POELIER - DEN HAAG
 CH. BOURBONPLEIN 24a - TELEFOON 71891
 PAVILJOENSGRACHT 16 - TELEFOON 13252
 Eigen Mesterij te Wassenaar, Papelaan, Tel. Wassenaar 153

PRIJSCOURANT.

ZWARE HEIHAZEN	f 3.50 tot f 4.—
FAISANTEN	f 2.50 tot f 2.75
WILDE EENDEN	f 1.25 tot f 1.50
TALINGEN	f 0.60 tot f 0.80
SMIENTEN	f 0.70 tot f 0.90
JONGE PATRIJZEN	f 1.60 en f 1.80
OUDE PATRIJZEN	f 0.80 en f 0.90
BRAADKIPPEN	f 1.25 tot f 2.—
POULARDEN	f 2.25 tot f 3.50
SOEPKIPPEN	f 1.50 tot f 2.—
JONGE DUIVEN	f 0.60 tot f 0.80
KORHOENDERS	f 2.25 tot f 2.50
WILDE KONIJNEN	f 1.— tot f 1.25

*Schoonmaken van alle soorten Wild en Gevogelte,
 zeer billijk en net.*

THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

INRICHTING VOOR HEILGYMNASTIEK EN MASSAGE
 DUNKLERSTRAAT 70 - DEN HAAG - TELEF. 32191.
 Spreekuur dagelijks 2-3 uur.
 Mevr. J. H. SIKEMEIER geb. Hermine Coeland.

Het soliedst adres
 voor Electriche benodigdheden
 en Installeren van electriche
 geleidingen, is

M. A. VROLIJK
 Thomsonlaan 41 Telef. 35618
 'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

MAGASIN DE NOUVEAUTE'S
v.h. Gebr. LEVIJ
 Hoofdstraat 144 - APELDOORN - Tel. 162

DAMES- EN KINDERCONFECTIE
 MODE-ARTIKELEN - LINGERIE
 CORSETTEN HOEDEN, enz.

Genève niet verwachten, dat zij dit wel zullen brengen. Wel heeft Briand voor Frankrijk, Vanderveelde voor België gezegd, dat Locarno verlichting van diensttijd, legersterkte en dus ook van budget voor hun land zal brengen. Met zekerheid kan worden verwacht, dat andere bij Locarno betrokken landen dit voorbeeld zullen volgen. Hierover verblijde men zich in volle oprechtheid. Men luistere aandachtig wat Genève nu als conclusie van Locarno zal geven. Maar nogmaals men spanne de verwachting niet te hoog. De Volkenbondvergadering van September heeft, op voorstel van den Nederlandschen vertegenwoordiger Mr. Jhr. Loudon, besloten in deze Decemberbijeenkoms van den Raad een programma vast te stellen van voorbereidende studiën, om t.g.t. op het geschikte oogenblik zonder tijdsverlies tot het bijeenroepen van een ontwapeningsconferentie te kunnen overgaan. Dat is waarover men nu in Genève aan 't beraadslagen is. Meer niet, en hierover loopen de inzichten al ver uit elkander. Ook bedenke men hierbij: 't Ontwapende Duitschland is nog geen lid van den Volkenbond. Wel wordt aangenomen, dat, om dit te bereiken, nog slechts een formaliteit te verrichten is, maar 't zal toch een geruststelling zijn wanneer de zaak inderdaad beklonken zal wezen. De Ver. St. v. N. Amerika en Rusland zijn uitgenoodigd zich ook ter conferentie te Genève te laten vertegenwoordigen. Coolidge, de President der Ver. St., zou zich zelfs al goedgezind hebben getoond ten opzichte van elke internationale wapenbeperking, maar met Uncle Sam is 't heel dikwijls moeilijk zaken doen. Dit is in nog grooter mate het geval met de Sovjetregering, die voor een ongebonden strijd voor haar Bolsjewistische practijken meer voelt, dan voor bindende vredesverdragen met staten, die nog op kapitalistische grondslog staan. En Turkije dan, dat in de Mosoekwestie zoo duidelijk toont maling aan den Volkenbond te hebben.

Is voor ons land van Locarno en de doorwerking daarvan in Genève veel te verwachten? Het groote streven is: meer zelfverloochening van elken staat, en zodoende meer opgaan in de groote internationale gemeenschapsgedachte. Nederland heeft tot nu toe zijn beteekenis echter juist gezocht in zelfstandigheidspolitiek en het heeft hieraan ontegenzeggelijk kracht en geruststelling ontleend. Zelfstandigheidspolitiek, met een open oog voor 't groote gebeuren in de wereld. Dus niet als 't vroegere Japan, dat zich opsloot en afzonderde, maar zelfstandig meedoen aan de groote wereldbewegingen.

Zijn nu Locarno-verdragen denkbaar voor Nederland en voor Indonesië? Tegen wie zouden zij gericht moeten zijn? Van wie zouden wij waarborging willen vragen, willen aanvaarden, wie zal ze ons willen toezeggen, voor elk der te onderstellen bedreigingen, waarvoor een verdrag ware op te stellen? Men zette zich even tot beantwoording van deze vragen, die weer tientallen van nieuwe vragen doen opkomen.

En wanneer men dan voor al die vragen al eens bevredigende antwoorden mocht gevonden hebben, dan zou men nog pas aan de Locarno-verdragen zijn. Wanneer men voor al die gevallen de oplossingen in ontwerp-verdragen mocht hebben geformuleerd, wanneer alle daarbij betrokken vreemde mogendheden ook instemming met die ontwerpen zouden hebben betoond, waarbij Nederland dan principieel, en practisch, en voor goed afstand zou moeten hebben doen van zijn zelfstandigheidspolitiek, en bij voorbaat contra-prestaties zou moeten hebben toegezegd tegenover de waarborgen, die vreemde mogendheden wel zouden hebben willen toezeggen, dan zou men nog pas in Locarno zijn.

En daarna, daarna eerst zou de overweging kunnen beginnen: hoe ver mag het bereikte meewerken tot wapenvermindering h. t. l. en in Indië?

Nu meene niemand, dat wij aan hetgeen te Locarno bereikt is, en aan hetgeen thans te Genève bewerkt wordt, voor ons land geen beteekenis hechten.

't Tegendeel is waar. Wij achten dit alles zelfs van zoodanig overwegend belang, dat wij de oplossing van de heerschende ministerieele crisis op Locarno-Genève georiënteerd zouden willen zien. Geen verwachtingen op losse gegevens, maar wél een ministerie, dat zich tot eerste en voornaamste taak geeft vast te stellen in hoever de geest van Locarno zijn stempel mag drukken op Nederlands politiek naar buiten en naar binnen. Wordt onze politiek in deze richting georiënteerd, onder leiding van een staatsman, die in de internationale politiek een goeden naam heeft, en wiens prestige in den Volkenbond gevestigd is, dan zullen de economische, politieke, financieele en militaire vraagstukken voor Nederland en Indië up to date gebracht worden.

GEBR. v. EGMOND
 H. Zwaardercroonstr. 130, Tel. 71639
 DEN HAAG

Aanleg en onderhoud van Tuinen
 Levering van alle soorten planten
 — Vraagt gratis prijsopgaaf —

Als bijkomende omstandigheid kan hierbij nog gelden, dat ook het in vernieuwde actualiteit gebrachte Chineseesche vraagstuk, het urgente Belgisch-Nederlandsche verdrag, en het nu tot vraagstuk van den dag gemaakte gezantschap bij den Paus, dringende vragen zijn, die een premierschap van den minister van buitenlandsche zaken in de lijn van het momenteel eerst noodige brengen.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Amsterdam.
 HET WINTERSEIZOEN OP WAARDIGE WIJZE
 BEGONNEN.

Het winterseizoen onzer Afdeling is op een waardige wijze begonnen, nl. met de vertooning van de film „Een Molukkenreis met het s.s. Plancius van de Kon. Paketvaart-Maatschappij”, met als toegift de uit het oogpunt van land- en volkenkunde hoogst merkwaardige, door den heer H. W. Metman opgenomen film van de „Feesten aan het Hof van den Soesoehoenan te Solo, nl. de Garebeg Moelod en de Garebeg Poewasa-plechtigheden”.

In verband met de zeer hooge kosten welke in een stad als Amsterdam steeds verbonden zijn aan filmvoorstellingen (men vraagt hier voor een zaal, waarin 500 personen gaan, met inbegrip van filmtoestel een paar honderd gulden) hebben wij samenwerking gezocht met de Ver. „Hou en Trou” en met genoegen mogen wij hier getuigen, dat onze samenwerking buitengewoon succes is geworden. De Zendingsskapel, die ruim 800 personen kan bevatten, was tot in de uiterste hoeken bezet.

De Directie van de Kon. Paketvaart-Maatschappij had ons, behalve de film, ook de muzikale begeleiding aangeboden, in den vorm van een buitengewoon schaafde strijke, dat met toepasselijke melodiën de filmbeelden accentueerde. Een woord van oprecht dank voor den zoo genotvollen en leerzamen avond aan de Directie van de Kon. Paketvaart is hier volkomen op zijn plaats, evenals aan den heer Metman, die geheel belangeloos de door hem opgenomen film voor dien avond afstond en toelichtte.

Vrijdagmiddag 4 December hadden wij het voorrecht voor de leerlingen (3 klassen) der Chr. H. B. S. 5-jarigen Cursus de Patria-film van de Rotterdamsche Lloyd te kunnen vertoonen. Wat een dankbaar publiek; met ontzag werden de getallen herhaald als op de film verteld werd hoeveel K.G. vleesch, hoeveel linnengoed, enz. voor een bootreis wel noodig waren.

Door de groote welwillendheid van de Directie van de Rotterdamsche Lloyd hebben wij tot einde Februari de beschikking over deze film en het ligt in ons voornemen in overleg met de Directeuren der verschillende inrichtingen van Onderwijs zooveel mogelijk de schoolkinderen met deze interessante film kennis te laten maken.

Tot ons genoegen mogen wij constateeren, dat onze Afdeling meer en meer een vraagbaak wordt voor personen die contact met onze Koloniën zoeken; wij kregen aanvragen van betrekking-zoekenden, menschen die kamers aan verlofgangers wenschten te verhuren of onderkomen zochten, enz., enz.

Ook kwamen vragen tot ons voor het organiseren van Indische avonden en was het ons een genoegen het personeel van het Gesticht „Duin en Bosch” te Bakum (Castricum) een leerzamen en zeer interessanten avond te kunnen bezorgen door den heer J. Einaar, die een voordracht hield over het leven der Boschnegers in Suriname.

Ook van den kant der Old-Fellows kwam een dergelijk verzoek, en het gelukte ons een avond te kunnen aanbieden van een samenstelling zooals nog wel nooit in de Annalen van onze Vereeniging zal voorgekomen zijn, nl. een avond gewijd aan Oost en West, vóór de pauze R. S. Hardjodirango met voordrachten en dansen; na de pauze de heer Rijsenburg uit Suriname over de negers met als slot Surinaamsche dansen. Cultuur en natuur tegenover elkaar.

Afdelingen, die ook zoo'n avond wenschen te geven, wil ondergeteekende gaarne met inlichtingen dienen.

Een van de tragische zijden van het Secretarisschap dezer Afdeling is wel de bezoeken die hij ontvangt van Surinamers, die hier zonder middelen van bestaan, ja zelfs dikwijls zonder onderdak rondzwerven.

Soms lukt het hem deze arme kerels aan een baantje te helpen, of op een andere wijze voor ondergang te behoeden; het aantal is echter den laatsten tijd zoo toe-

Haagsche Glazenwasscherij „Duinoord”
 Schuytstraat 57 : DEN HAAG : Tel. 34644
 FABRIEK VAN JALOUZIEËN, MARQUISEN
 EN ROLLUIKEN
 Levering van alle soorten Timmerwerk

POSTZEGELEXPOR

D. W. BRANTSEN

Frankenstraat 41 - Den Haag - Telef. 53529

Zichtzendingen uitsluitend volgens mancolijst.

Verlangt vanaf September a.s. mijn gratis maandel. Offertenblad met vele gelegenheidsaanbiedingen.

genomen, dat hij ze naar het Armbestuur moet verwijzen.

Maar ook heeft het Secretarisschap zijn komischen kant; zoo werd hem in deze St. Nicolaasweek tot tweemaal toe gevraagd of de Ver. Oost en West ook „zwarte Pieten” kon leveren en hoeveel die moesten kosten.

Tevens neem ik deze gelegenheid nog eens te baat den leden van Oost en West er aan te herinneren, dat zij, op vertoon van hun lidmaatschapkaart toegang hebben tot de Clublokalen, Restaurant en Leesaal van de Amsterdamsche Burgerwacht, Singel 548.

Mooiere clublokalen, beter en goedkoper restaurant zal men tevergeefs in ons land vinden; zij herinneren aan de zoo beroemde clubgebouwen in het West-End te Londen.

Men heeft er intieme zitjes in diepe clubfauteuils, men heeft er een uitgebreide leestafel, prachtige billards — men heeft er een interessant kijkje op het hartje van Amsterdam, n.l. op het Muntplein, en van dat alles kan men gebruik maken door het lid zijn van onze Vereeniging. Het is ons Bestuur dan ook een psychologisch raadsel dat deze gelegenheid, door geen enkele andere Vereeniging geboden, onbenut wordt gelaten; het zou toch in het Centrum van Amsterdam een punt van samenkomst kunnen zijn van tal van oud-gasten, die men genoeg in Amsterdam heeft.

L. D. PETIT,
Secretaris Afd. Amsterdam.

Mededeelingen.

Van de Redactie.

POSTPAKKETTENDIENST OP CURAÇAO.

De handel op Curaçao ondervindt bezwaar wegens het ontbreken van een postpakketdienst met de naburige landen, Venezuela, Panama, Costa Rica en Honduras, terwijl zendingen voor Colon, Cartagena, San José, enz. slechts als scheepspakket kunnen worden verzonden. De West-Indische Kamer te Amsterdam, Oudebrugsteeg 16, heeft zich naar aanleiding daarvan tot den Minister van Koloniën gewend met het verzoek te willen bewerkstelligen dat in het belang van den Curaçaoschen handel een directe postpakketdienst met de genoemde landen tot stand komt evenals het geval is tusschen Nederland en die landen.

De aandacht van de Secretarissen der afdelingen wordt gevestigd op de mededeelingen van hun Amsterdamschen collega over een Hardjodiringgo-Rijsenburgavond.

H.H. SECRETARISSEN der afdelingen worden er nogmaals beleefdelijk aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht.

Mutatiestaat van 2 tot 9 December 1925.

Nieuwe Leden:

- J. L. J. Marin, Amsterdam, Jan Lievestraat 56 I. f 5.
- G. K. Dijkstra, oud Luit.-Gen. N.-I. L., Den Haag, Statenlaan 129. f 5.
- Mr. F. J. H. Cowan, oud Directeur van Justitie O.-I., Wassenaar, van Zuijlen van Nijveltstraat 93. f 5.
- J. van Dijk, oud Ambtenaar S. C. S., Den Haag, Pension Bredius, Prins Mauritslaan 86. f 5.

Afschrijven:

N. B. Spoor, Den Haag, van Speykstraat 149.

- Adresveranderingen:**
- H. W. Fernandes, Arts-Districtsgencesheer, van: Albina (Suriname), naar: Groningen, Wassenberghstraat 7. f 5.
 - A. G. Dankfort, onderwijzer, van: Slootwijk, naar: Paradise, Nickerie.
 - B. A. Bruins, Ind. Litt. Cand., Leiden, van: Witte Singel 100, naar: Thorbeckestraat 8.

VERLOFGANGERS

wanneer U zich in Den Haag vestigt vraagt dan eens prijsopgaaf voor **ALLE Electriche Artikelen** aan bij:

K. C. CREMER Aert v. d. Goesstraat 10 Den Haag
Telefoon 54325

Van het Informatie-Bureau:

OPGAVE VAN MET VERLOF UIT INDIE AANGEKOMEN AMBTENAREN.

- Mej. A. G. Engel, Onderwijzeres 3e kl. b. h. O. E. L. O., Nice, p. a. Hollandsch Bureau, Rue Verdi 31.
- T. E. Ch. Merens, Gouvernements-Veearts, Hilversum, v. Ostadelaan 13.
- H. Th. F. Schuch, Landmeter 3e kl. b. h. Kadaster in Ned.-indië, Rotterdam, Molensteeg 29.
- K. L. Bimmel, 2e Werktuigkundige b. d. Gouvernements Marine, Bergen (N.-H.), Nolweg 4.
- M. Moerdijk, Directeur v. d. Openbare Muloafd. der A. M. S., Den Haag, Parkweg 21, Villa Elisabeth.
- A. Ros, waarnemend 1e Officier b. d. Gouvernements Marine, Hoek van Holland.
- Ir. W. Haaxman, waarnemend leeraar b. d. K. W. S. te Batavia, Helder, Kanaalweg 147.
- G. J. E. Boswinkel, Gewestelijk Gouvernements-arts te Magelang, Den Haag, Daendelstraat 1.
- R. A. A. W. Schreuder, Assistent-Resident, Deventer, Radstakeweg 26.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST EN VOOR 'S LANDS DIENST IN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging.

1°. Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen Staatsdienst:

- a. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs, in het bezit der hoofdakte;
- b. onderwijzer of onderwijzeres bij het M.U.L.O., in het bezit van de hoofdakte en van bijakten;
- c. leeraar (of leerares) M. O. Duitsche taal (volledig bevoegd);
- d. doctor of doctorandus klassieke letteren voor de V.H.O.-afdeeling der Alg. Middelb. School te Bandoeng;
- e. Gouvernementsarts bij den dienst der volksgezondheid (dienstverband 3 of 5 jaren);
- f. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten en tijdelijken dienst).

2°. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao:

- a. 2 hoofdonderwijzers;
- b. 2 hoofdonderwijzeressen;
- c. 1 vakonderwijzeres voor voorbereidend lager onderwijs.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Ministerie van Koloniën, 9de afdeeling, onderafdeeling A. B. (voor de betrekkingen, genoemd onder 1°, a 1/m e), tot de 8ste afdeeling (voor de betrekkingen onder 1°, f) en tot de 10de afdeeling (voor de betrekkingen onder 2°).

Reparatie-Inrichting H. B. M. WEIJERS

van Speijkstraat 164 Den Haag

ALLE VOORKOMENDE REPARATIES
TEGEN ONDERSTAANDE PRIJZEN:

H. Zol. en Hakk. f 2.25	D. Zol. en Hakk. f 1.50
Heeren Zolen. . . f 1.50	Dames Zolen. . . f 1.10
Heeren Hakken. f 0.75	Dames Hakken. . f 0.40
Kinderwerk naargrootte	Gen. werk f 0.50 hooger

164 VAN SPEJKSTRAAT 164
TUSCHEN VAN DIEMENSTR. EN TASMANSTRAAT

N.V. Meubelhandel en Taxatiebureau „NABA”

Willem de Zwijgerlaan 52 - DEN HAAG - Telefoon 54497

*Net goedkoopste adres voor
Complete Meubileeringen*

In- en Verkoop van Nieuwe- en 2e-hands Meubelen

*Verzendingen door geheel Neaerlana,
Oos- en West-Indië*

Beleefd aanbevelend, DE DIRECTIE

Koude in Holland

Bestel Uw Brandstoffen bij de
Handelsvennootschap

1/4 C. BOSMAN & CO

te Den Haag. U bekommt prima kwaliteiten tegen scherp concurreerende prijzen. Vraagt prijscourant bij aankomst in Holland

Kantoor en Magazijnen:
2e Lulofdwarsstraat 14 (Laakhaven)
TELEFOON 16801 en 32570.

**Dr. RABINDRANATH TAGORE
Het Centrum der Indische
Cultuur**

PRIJS f 0.60

N.V. „ADI-POESTAKA” - 'S-GRAVENHAGE

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD

VOOR UW

Reclamecampagne.

**Maison H. HOEK - Den Haag
OBRECHTSTRAAT 295**

Levering van Dames- en Heerenkleding naar Maat
Atelier voor reparatiën en keerwerk
Aan H.H. Ambtenaren gemakkel. betalingsconditiën

„DE LANDBOUWER”

79 Copernicuslaan 79 Tel. 31676
DEN HAAG

UW ADRES voor 1ste kwaliteit Roombater, Kaas en fijne Vleeschwaren.
Geregelde aanvoer versche Geldersche Eieren.
Thuisbezorging zonder prijsverhoging. **Geén Filialen.**

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

Willem v. d. Waals
 HEERENKAPPER — v/h Chef van de firma JUSTMAN JACOB
 IEPLAAN, hoek Populierstraat No. 2 — Telefoon 31168
 GEVESEVIGD SEDERT 1916

VOLGENS DE MEEST MODERNE EISCHE INGERICHTE
Heeren Kapsalon
 Groote Collectie PARFUMERIËN en TOILETARTIKELN
 tegen zeer concurrerende prijzen

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWELN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN. ENZ.
 BALARTIKELN.

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN

doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen. Natuurlijk levert hij ook prima artikelen.
 Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zowel wat betreft stijl als uiterlijk.
 Ook zijn reclamewerk moet er aanlokkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamewerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.
 Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag:

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

G. NINABER VAN EIJBEN :: 'S-GRAVENHAGE
 FREDERIK HENDRIKLAAN 101
 KRISTAL, GLAS, PORSELEIN, AARDEWERK, STAALWAREN
 (RICH. ABR. HERDER) SILVER PLATE EN NIKKEL ARTIKELN,
 THEEBLADEN, PYREX (VUURVAST GLAS), LUXE GEBRUIKARTIKELN
 VERZENDING NAAR OOST EN WEST ONDER GARANTIE VAN GAVE OVERKOMST

Vereeniging „OOST en WEST“
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekking op elk ge- personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heul- s-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit tehuis biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toevoen, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetzelaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indië bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetre- willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 50248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegen- verstreken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.
BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de J. Franco Mendes—Calisch en L. Kappeljine van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2—4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
 Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

* * Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de MARTINUS-NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost, II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkringen en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boscwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(cautch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
Serie I. No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een Inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Suikerijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië; hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch tooneel. 3. Het spoor- en tramwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theecultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javaan gelijk bij schijn en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.

- No. 1. Over Bali en zijne bewoners.
- 2. Bevolving in Nederlandsch-Indië.
- 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
- 4. Indische Scholen onder de Oost Indische Compagnie.
- 5. Nederlanders in Indië.
- 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volksrechtwezen.
- 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
- 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Zeebaboe's en Jongens
 beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetzelaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 50248